

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno Din 16.—, četrtletno Din 9.—, inozemstvo Din 64.—. — Poštno-čkovni račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon interurban 113.

Cena inseratov: cela stran Din 2000.—, pol strani Din 1000.—, četrt strani Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—, 1/16 str. Din 125.—, Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Kršćanstvo — klerikalizem.

Znan je izrek poganskega modrija-na, da je človek radi tega iznašel in ustvaril besede, da drugega prevari. Je ta izrek črnogledno pretiran, jedro resnice pa je vendar v njem. So besede, ki so bile ustvarjene in se rabijo za to, da se preslepijo tisti, ki niso vajeni in morda tudi ne sposobni, da bi šli besedam in njih pomenu do dna. Takšne besede so n. pr.: naprednjaštvo, prosvetljenost, svoboda, svobodoumnost, klerikalizem. S poslednjim nazivom se hočemo podrobneje pečati.

Razlog je v tem, ker se ta fraza porablja za pobijanje krščanstva. Rabijo pa to frazo ter jo v svoje namene izrabljajo tisti krogi, ki si pridevajo pridevek naprednjaštva in svobodomiseltva ter nočejo, da bi krščanstvo vladalo v javnem življenju. Pravico krščanstva do javnega življenja in uveljavljanje te pravice hočejo pri ljudeh spraviti na slab glas in zato ga zaznamljajo kot klerikalizem. Njihova špekulacija je ta: kristjan bi bil vsak, klerikalec pa mnogoteri noče biti. Zato ti ljudje na vsa usta zatrjujejo: mi smo kristjani, krščanstvo je nam svetinja, ki se je ne dotikamo, samo klerikalizem pobijamo.

Tako je klerikalizem postal strašilo za ljudi. Pa samo za nepoučene ljudi. Kdor ima odprte oči ter količkaj misli, takoj spozna, za kaj gre in kakšne namene imajo tisti, ki pobijajo klerikalnega zmaja. Kaj pomeni klerus? To je grška beseda, ki pomenja duhovništvo. Katoliški klerus je torej katoliška duhovščina od kaplana do rimskega papeža, ki je vrhovni poglavar Kristusove Cerkve. Ta duhovščina tvori urejeno vrsto, ki se imenuje z grško besedo hierarhija = duhovska vlada.

V čem je ta duhovska vlada? Duhovniki s škofi in papežem na čelu so odposlanci in tolmači Boga. Njihova oblast in naloga je: oznanjati, tolmačiti in učiti krščanske resnice, objavljati božjo postavo in npravne predpise ter s sredstvi božje milosti voditi ljudi k večnemu zveličanju. Duhovščina tvori učečo cerkev, brez učeče cerkve sploh ni Kristusove Cerkve. Kdor torej nasprotuje kleru = duhovščini pri izvrševanju njene oblasti in naloge, nasprotuje krščanstvu ter ni pravi kristjan, če tudi to na vsa usta zatrjuje.

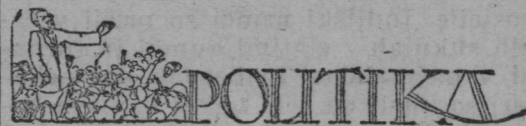
Kakšno bodi krščanstvo, da je pravo, to določiti nimajo pravico takozvani naprednjaki in svobodomiseltci, marveč ta pravica in dolžnost pripada učeči cerkvi, predvsem rimskemu papežu. Sv. Oče zabičuje vernikom dolžnost potegovati se za katoliško šolo — naprednjakarji in svobodomiseltci razkričujejo to potegovanje za klerikalizem = za nedovoljeno poseganje v svetne zadeve. V šoli vladaj liberalni učitelj: to potem ni več klerikalizem, marveč skladnost s krščanskim načelom. Katoliška Cerkev zahteva, da mora biti vzgoja, ki se daje doraščajoči mladini po društvi, odsekih in zvezah, prešinjena s krščanskim duhom, ter da so za mladino dobre samo krščanske organizacije. Naprednjakarji in svobodoumniki pa kričijo po svojih časnikih in trobijo po svojih društvi, da ta zahteva ne temelji v pravem krščanstvu, marveč v klerikalizmu.

Učeča Cerkev po škofih in duhovnikih razglša ter poudarja, da morajo vladati krščanska načela v vsem javnem življenju, da morajo biti mero-dajna tudi za gospodarske razmere in socialne odnose med ljudmi in stano-vi, zlasti da morajo vladati tudi v politiki. Za prosvetnjakarje in naprednjakarje je to najhujša zloraba vere v politične svrhe z namenom, da se zagotovi gospodstvo mednarodne katoliške hierarhije (duhovščine) nad državo in nad duševnim življenjem državljanov. To je potem baje višek klerikalizma. V javnem življenju naj bi ne smelo vladati krščanstvo s svojimi načeli in zahtevami, marveč liberalizem (lažnjivo svobodomiseltstvo in naprednjakarstvo), ki je kriva vera, ker krati pravice božje do sveta in človeka.

Tako hočejo nekrščanski časniki in nekrščanske organizacije s takozvani-mi svobodomiseltci na čelu pri ljudeh, zlasti med mladino zamesti pojme ter oslabiti moč krščanstva na svetu. Pri tem pa slovesno zatrjujejo, da vero spoštujejo ter da so celo dobri kristjani. Da, vero spoštujejo! Pa samo tako dolgo, dokler je zaprta nekje v kotičku srca. Saj je tem ljudem vera samo neko notranje čustvo, ki ga proslavljajo kot sveto in kot najnotranjeje. Če vera prodre iz kotička človeškega srca v javnost, da bi urejevala človeško življenje, da bi prošinjala vzgojo šolske dece in doraščajoče mladine,

da bi dobila odločilen vpliv v družabnem in javnem življenju ter našla izraz v glasilih javnosti, potem naenkrat ni več najsvetejše, ni več krščanstvo, marveč klerikalizem!

Vera po krščanskih načelih ni čustvo, marveč je pritrđitev razuma vsem od Boga razodetim resnicam, ki jih Cerkev zapoveduje verovati, in predvsem življenje po teh resnicah. Tako opredeljuje krščanstvo njegov božji Ustanovitelj in od njega ustanovljena Cerkev. Kdor drugače uči, je v zmoti in druge zavaja v zmoto.

V NAŠI DRŽAVI.

V Beogradu so bila dne 13. novembra zaključena posvetovanja zastopnikov izvoznih družb agrarnih držav: Bolgarije, Madžarske, Poljske, Rumunije in Jugoslavije. Dosežen je sporazum, da bo ves izvoz izvoznih družb omenjenih držav pod skupnim nadzorstvom in bodo cene enotne.

Poljedelsko ministrstvo je poslalo pred kratkem v Avstrijo strokovno komisijo v svrhu nabave plemenskih junic, mladih krav in nekaj bikov montafonske pasme. Za to nabavo je dalo Ministrstvo kredit 400 tisoč dinarjev, uprava kraljevega dvora 30 tisoč Din in uprava vrbaske banovine 250 tisoč dinarjev.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Slabi izgledi bolgarske vlade. V nedeljo dne 9. novembra so se vršile v Bolgariji okrožne volitve. V okrožne skupščine je dobila opozicija 367.000 glasov, vlada le 242.000. Vladi pripada komaj 40 odstotkov vseh oddanih glasov.

Grški ministrski predsednik tudi — vojni minister. Kakor znano, je hotel grški general Pangalos uporabiti odsotnost ministrskega predsednika Venizelosa za proglasitev vojaške diktature, kar se je pa izjalovilo in je Pangalos pod ključem. Sedaj se je odločil grški ministrski predsednik, da prevzame vojno ministrstvo. S tem se hoče zavarovati napram poskusom vojaških pokretov. Venizelos uživa v vojski velik ugled.

Politika rumunskega kralja Karola stremi za tem, da bi združil krog sebe vse rumunske politične stranke, jih

spravil v vlado in napravil za ministrskega predsednika rumunskega poslanika v Londonu Titulesca. Od take vlade bi se pustil kronati za kralja Velike Rumunije. Tej vladi iz predstavnikov vseh strank bi dal izredno oblast. Na zunaj bi bila vlada demokratična, za znotrajno delo bi bila pa edino pod nadzorstvom kralja. General Avarescu, voditelj ljudske stranke in prijatelj Italijanov, opozicionalec, je že ponudil kralju sodelovanje pri sedanjih in pri vsaki vladi, ki jo bode sestavil kralj.

Vlada v Belgiji je podala ostavko tik pred otvoritvijo parlamenta. Vzrok ostavke je šolski spor, radi katerega se je odločilo pet katoliških ministrov, da se umaknejo z vladnih mest. Ostavka na najvišjem mestu ni bila sprejeta.

Otvoritev indijskih posvetovanj v Londonu. Dne 12. t. m. so bila v Londonu s kraljevim nagovorom otvorjena indijska posvetovanja, kojih cilj je pomirjenje že tako dolgo razburkane Indije. Otvoritvene konference so se udeležili indijski principi, zastopniki angleške Indije in člani vlade. Zastopnik je bil polnoštevilno diplomatski zbor. Prisotni so bili tudi zastopniki opozicije. Indijski principi so prišli v črnih suknjah z zlatimi gumbi in turbani v najrazličnejših barvah. Le nekateri so imeli na sebi nekaj bajnega bogastva biserov in dragih kamnov. Del indijskih odposlancev je bil v dolgih, belih oblekah z belimi turbani na glavi. Mohamedanski zastopniki so prišli v evropski obleki. Med indijskimi delegati sta tudi dve ženski. Obe sta bili v pisanih svilenih oblekah z zlatimi činkami in le ena je imela zakrit obraz. Za kraljem je pozdravil zbrane še ministrski predsednik Mac Donald, ki je povdaril, da je Indija ob priliki teh posvetovanj na pragu nove zgodovine.

Iz Gandijevega gibanja v Indiji. Vođa indijskih nacionalistov Gandi je še vedno zaprt. Radi Gandijevega pokreta je v zaporih 40.000 oseb in med temi tisoč žensk. Gandijevemu gibanju se priključuje tudi plemstvo. Vlada je sicer prepovedala indijski zbor (kongres), a pomirila pa Indije še nikakor ni.

Konec revolucije v Braziliji. Revolucija v Braziliji je končana. Nova vlada ima diktatorsko polnomoč do sklicanja ustavotvorne skupščine.

Aretacije oficirjev beljševiške vojske. V Rusiji se vršijo številne aretacije oficirjev na najvišjih mestih, ker so nameravali državni udar in hoteli aretirati Stalina ob priliki 11. obletnice oktobrske revolucije.

Atentat na japonskega ministrskega predsednika. Dne 14. novembra je nevarno ranil iz revolverja mlad narodni pokretaš japonskega ministrskega predsednika.

ZA NEDELJO

Papež Napoleonov ujetnik.

Papež Pij VII. se je ustavljal kljub vsem grožnjam Napoleona, da bi izročil cerkveno državo in mesto Rim — francoskemu cesarstvu; radi tega se je lotil Napoleon sile.

Dne 2. februarja 1808 so ukorakale francoske čete pod generalom Miollis v Rim, so razorožile papeževe vojake, in jih deloma porazdelile med lastne vrste. Papeževa telesna straža je bila zaprta, veliko kardinalov izgnanih in uvedena francoska vlada. Pij VII. je zastoj protestiral proti temu nasilju. Dne 17. maja 1809 je ukinil Napoleon iz vojnega tabora v Schönbrunn na Dunaju posvetno papeževno vladarstvo. Rim je bil proglašen za cesarsko francosko mesto, papežu je bilo dovoljenih na leto 2 milijona frankov odškodnine. — Ko je Pij VII. dne 10. junija izobčil Napoleona, je sledilo papeževno ujetništvo.

Dne 6. julija, ob treh zjutraj, je bil izvršen napad na papežev grad, Kvirinial. Z brzim korakom in čisto potihoma so prodirale čete od vseh strani. Lestve so naslonili na okna vojaki in splezali v sobe. Ovaduhi so kazali pot po hodnikih proti glavnim vratam, katera so odpahnili od znotraj; takoj se je napolnilo dvorišče z vojaštvom.

Kardinal Pacca se je bil pravkar vrgel na postelj, da bi se odpočil za par ur, ko mu je javil nečak, da so Francozi že v palači. Kardinal je šel k oknu in je videl, kako se tekali ljudje z bakljami po dvorišču. Hitro se je podal v papeževno spalnico, sv. oče je takoj vstal, se ogrnil in hitel v sprejemno dvorano. Nekaj uradnikov je prihitelo, da bi ga ščitili.

Slišati je bilo udrihanje po vratih, katera so razsekavali s sekirami. Baš bi bila prišla vrsta na vrata sprejemnice, a jih je pustil papež odpreti. — Oberst Radet je vstopil z oficirji, se postavil pred papeža ter ga nagovoril s tresočim glasom: »Imam zoperno ter neprijetno povelje. Ker sem prisegel cesarju pokorščino, ga moram izvesti. V imenu cesarja moram naznaniti Vaši svetosti, da se naj odpove posvetni oblasti nad Rimom in cerkveno državo. Za slučaj pa, če bi se Vaša svetost temu zoperstavila, imam povelje, jo spremiti do generala Miollisa, ki bo odkazal Vaši svetosti že določeni kraj kot bivališče.«

Pij je odgovoril z mogočnim glasom: »Gospod general, vi mislite, da morate izvršiti ta povelja, ker ste prisegli pokorščino. Pomislite, koliko prisegaveže nas, ohraniti posest sv. stolice! Cesar nas lahko razseka na drobne kose; kar hoče, ne bo prejel nikdar!«

Pija VII. in kardinala Paccu so soprosmili v voz in ju zaprli. Šlo je naprej; pa ne k generalu Miollis, ampak po cesti v Etrurijo.

Škofova palača v Savoni je bila odkazana papežu v bivališče. Napoleon je dal povelje, opremiti papeževno stanovanje kar najbolj sijajno, jedila fino pripraviti, papeževe služabnike lepo obleči, ga voziti v najlepšem vozu na sprehod, kakor se spodobi za najvišjega kneza. Pij VII. se ni dal omehčati. Živel je zopet, kakor v dneh mladosti, ko je še bil priprost menih, le od sočivja in kruha; stanoval je le v 3 majhnih sobah. V domači kapeli je služil vsaki dan sv. mašo. Pred oltarjem je molil kleče solznih oči za cerkev, katero je videl ogroženo, za moža, ki ga je tako bridko preganjal. Bil je izločen od vsakega občevanja s škofi ter kardinali. Sprehod po vrtu z visokim obzidjem je bil njegov edini odih.

II.

Napoleon se je zmotil bridko glede Pija VII. Mislil je, da bo ukrotil slabotnega starčka, ako mu bo odtegnil občevanje s kardinali. Priznal je svojo zmoto!

In kako je lepo je pisal papežu v Savono ter mu razgrnil svoje načrte! V tedajnem glavnem mestu celega sveta, v Parizu, bi naj prebival papež ob strani cesarja. Kakor je vladal cesar nad Evropo, bi naj zapovedoval papež katoličanom. Kako nekaj nepopisno sijajnega bi bila cerkev, ako bi bila združena s cesarskim veličastvom. — Kako bode moral izginiti protestantizem, ako posodi on, Napoleon, katolicizmu svojo moč.

Pij je ostal neupogljiv. Ni odnehal tudi tedaj, ko so mu odvzeli služabnike, ko ga je stražil noč in dan francoski žandar v sobi, ko so mu odvzeli pisalno orodje in vsako udobnost.

L. 1813 je bil papež prepeljan na Napoleonovo povelje v Fontainebleau pri Parizu. Najlepše sobe so bile zanj pripravljene, dobil je častno stražo; kardinali in škofi so ga obiskovali. Napoleon se je prikazal nekega dne kar iznenada v palači, objel je papeža in ga imenoval svojega očeta. Ko mu je Pij vrnil obisk, je naletel na cesarskem dvoru na kar najbolj sijajen sprejem. Papež je spregledal cesarjeve nakane in je bil pazno na straži. Napoleon je skušal priti do cilja z zvijačo ter goljufijo. Pustil je zabeležiti točke, glede katerih je bil že dosežen sporazum. Papežu so rekli, naj potrdi s svojim podpisom, da se bodo na tej podlagi nadaljevala pogajanja. Papež je dal podpis, ker je smatral predložene točke le za načrt. Napoleon je vse objavil kot pogodbo med njim in papežem. — Tedaj je Pij preklical svoj podpis.

Napoleon je zapustil papeža s hudimi grožnjami: »Zdrobil bom cerkev!« Ni prišel do tega, da bi bil izpolnil to grožnjo. Bitka narodov pri Lipskem v Nemčiji je pokopala za vedno Napoleonovo moč. Zavezniki so bili že prekoračili reko Reno in so se bližali Parizu. Napoleon ni smatral za dobro, če bi bil papež zaveznikom dolžan zahvalo glede rešitve iz jetništva.

Oberst Lagorse je prejel povelje, Pija spraviti v Savono in od tamkaj v Rim. Zjutraj na dan odhoda se je po-

DOBRO manufakturno BLAGO

kupite po najnižjih cenah pri

M. E. ŠEPEC

Maribor

Grajski trg 2 1232

dal papež, spremljan od 16 kardinalov, v kapelo, opravil je tamkaj kratko molitev, podelil svoj blagoslov ter stopil v voz. Njegova pot je bil slavnosten sprevod, v procesijah mu je hitel narod nasproti.

Med nepopisnim veseljem ljudstva se je vrnil papež Pij VII. v Rim dne 24. majnika 1814; že dne 3. majnika je bil Napoleon izkrcan na otoku Elba. Po še enkratni kratki vladi je moral na samotni otok Sv. Helene, kjer je imel časa in prilike dovolj, da je lahko razmišljal o Kristusovih besedah: »Peklenska vrata je ne bodo premagala!«

*

Evharistični kongres na Irskem. — Prihodnji svetovni evharistični kongres bo v Dublinu, glavnem mestu Irske. Irska je ena najodličnejših katoliških dežel. Znan je pregovor: »Kamor Irec pride, tja pride tudi Cerkev s Kristusom.« Ta pregovor jim je gotovo v čast. Irska je dežela svetnikov in mučnikov. Morda je ta mučeniška kri vlila v irsko zemljo in irske ljudi katoliško žilavost. — S kongresom bodo združili proslavo velikega irskega apostola, sv. Patricija. Minilo je 1500 let, odkar je zasijala Irski Kristusova luč. Prinesel pa jo je ravno sveti Patricij.

Sveto pismo kot star papir. Stalin, ruski diktator, je izdal nov dekret, da se morajo vse svetopisemske knjige in druge knjige cerkvene ali verske vsebine oddati okrajnemu sovjetu. Zaloge bodo potem poslali v papirne mline, da s tem odpomorejo pomanjkanju pa pirja. Vsega jim manjka v ruski obljubljeni deželi. Čudno! Celo desetletje že šivajo in prikrojujejo ubogo Rusijo, pa na vseh straneh poka in zija.

Iz ruske brezbožne statistike. Po poročilu ruske organizacije »brezbožnikov« so sovjeti v zadnjem letu zaprli 567 cerkev in med temi 123 katoliških in 45 židovskih sinagog.

Prava sodba o občinah.

»Domovina« vodi vztrajno borbo za združitev naših občin. Razlogi, ki jih zato navaja, niso stvarni ter ne vzdržijo kritike. Tako je n. pr. »Domovina« v svoji številki z dne 23. oktobra med drugimi tudi navedla ta-le razlog: »Kako površno uradujejo takšne male podeželske občine, kjer je župan obenem tajnik, vedo prav dobro vsi, ki imajo opravka z občinami. Zato je potreba, da se spravi v vse občinske uprave temeljit red.« Mi smo ta splošni očitek, ki je naperjen proti malim občinam, zavrnil kot neosnovan, neresničen in proti mnogim županom krivičen. Ni resnica, da bi bilo v vseh malih občinah uradovanje površno in bi v njih vladal nered. Da smo imeli prav, ko smo zavrnilo to »Domovinino« očitjanje, je tudi potrdil g. finančni minister dr. Šverljuga, ki je na jako številno obiskanem posvetovalnem zborovanju v Mariboru dne 12. novembra rekel o slovenskih občinah brez izjeme: »Dobro se zavedamo pomena občin, posebno pa vaših občin, ki so po-

sebnosti vrste in ki so dokazale, da dobro funkcionirajo.«

Lepo priznanje za naše občine iz ust kraljevskega ministra! Slovenske občine so svoje vrste, niso tako velike, kakor po drugih pokrajinah države, a so vendar dokazale, da dobro funkcionirajo. Tako sodi g. finančni minister. Ta sodba je prišla ravno o pravem času, ko se resno pretresuje vprašanje, kakšna bodi oblika občine v bodočnosti. Ne samo velike občine, marveč tudi majhne, to sledi iz splošne sodbe g. ministra o slovenskih občinah, dobro funkcionirajo. Ta sodba g. finančnega ministra je obenem najlepše zadoščanje za slovenske župane, tudi za župane malih občin, zoper koje je »Domovina« dvignila očitjanje, da površno uradujejo ter da v takšnih občinskih upravah vlada nered.

Ravno tako malo stvarna so »Domovinina« zgodovinska izvajanja o postanku naših malih občin. Mi smo v našem listu že ugotovili, da »Domovina« ne pozna naših razmer ter vsled tega nepravilno tolmači razloge, ki so vodili do oblikovanja malih občin. V svoji številki z dne 13. novembra se »Domovina« trdovratno vrača k svoji trditvi, da so male občine nastale večinoma iz strankarskih ozirov. Krivi so tega kajpada duhovniki! »V tistih pokrajinah«, tako uči »Domovina«, — kjer je imela strankarska duhovščina odločilen vpliv, so se občine cepile in nastalo je veliko število majhnih občin.« Ko so nastajale naše občine, »Domovine« še ni bilo. »Slovenski Gospodar« pa je že bil ter je ta razvoj ne samo opazoval kot očividec, temveč ga tudi dejansko podpiral in zato je v tem prijetnem položaju, da more »Domovino« poučiti.

Razlogi, iz kojih so nastale majhne občine, so krajevni, povečini gospodarski, pa tudi prosvetni in ne v zadnji vrsti narodnostni. Da slovensko duhovščino pri tem niso vodili nobeni strankarski oziri, je najboljši dokaz to, da takrat, ko so naše občine nastajale ter se oblikovale v sedanjo obliko, rodoljubni in narodno-zavedni Slovenci niso bili razcepljeni v stranke, marveč so složno delovali v eni stranki. Na Slovenskem Štajerskem se je še le v drugi polovici prvega desetletja sedanjega stoletja prej enotna organizacija narodno-zavednih Slovencev razcepila ter so se ustanovile razne stranke.

Takšna so zgodovinska dejstva. — »Domovina« bi boljše storila, da si to zapomni, kakor pa da nam očita: »To si naj zapomni »Slovenski Gospodar«, ki je pokazal svojo staro barvo s tem, da zagovarja male občine, čeprav je jasno kakor beli dan, da male občine mnogo stanejo, a ne morejo ničesar v redu napraviti.« Koliko sedanje občine stanejo, vemo. Koliko pa bodo velike občine stale, še ne vemo, kakor se tudi ne more vnaprej reči, da bodo te občine »vse v redu napravile«. »Domovina« tudi omalovažuje vprašanje razdaljenosti in vsled tega zamude časa za oddaljene občinarje. Piše namreč: »Pri vprašanju združitve majhnih občin pač ne more biti odločilno, če bo

Samo 130 Din

rdeča ali rožasta odeja!

Samo 150 Din

krasna klot odeja!

Samo 43 Din

sivo vzorčasta flanel-odeja!

1004/7

Razpošilja

Trgovski dom Štermecki, Celje št. 24

Neodgovarjajoče se zamenja ali vrne denar.

Zahtevajte takoj novi, veliki, brezplačni ilustrirani cenik z več tisoč slikami!

ena ali druga oseba morala napraviti nekaj korakov več do župana, da tam opravi svoje posle pri občini.« Za nekaj korakov res ne gre. Če pa je treba hoditi po 2, 3, 4 ure dalje in morda še več, kaj bo k temu rekla »Domovina«? Ob enem opozarjamo »Domovino« na to, da je še dolžna odgovor na naše vprašanje o združitvi majhnih mestnih in trških občin z okoliškimi kmetijskimi občinami. »Jutro«, dobra tetka »Domovinina«, je odločno proti takšni združitvi, češ, da bi to pomenilo utopitev malih mestnih in trških občin v kmetijskih okolicah. Kaj pravi k temu »Domovina«? Ali je tudi ona za to, da velja druga mera za male kmetijske občine, druga pa za male mestne in trške občine?

Občni zbor

Kmetijske zveze v Mariboru

bo v sredo dne 10. decembra 1930 ob 10. uri predpoldne v Zadrugi gospodarski banki v Mariboru, Aleksandrova cesta 6, v dvoranah.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in preglednikov.
2. Naše kmetijstvo v svetovnem gospodarstvu — Ivan Vesenjsek.
3. Standarizacija. Vnovčevanje kmetijskih pridelkov — Vl. Pušenjak.
4. Organizacija izvoza naših kmetijskih pridelkov — France Jerebič.
5. Kmetijska zbornica — M. Kranjc.
6. Predlogi in sklepi.
7. Volitev načelstva in treh preglednikov računov.
8. Slučajnosti.

Vsaka krajevna kmetijska zveza pošlje na občni zbor za vsakih začetih 20 članov po 1 delegata, ki mora imeti s seboj pismeno pooblastilo krajevnega odbora kmetijske zveze.

Udeležiti pa se sme občnega zbora vsak član Kmetijske zveze.

Polovična vožnja v Maribor in nazaj je dovoljena z odlokom žel. ministrstva z dne 7. nov. 1930, št. 21210 in velja od 7. do 13. decembra 1930 za vse proge in vse vlake v dravski banovini razen ekspresnih. Udeleženci obč. zbora Kmetijske zveze kupijo pri odhodnih postajah cele vozne karte do Maribo-

ra, katere jim veljajo tudi za vožnjo nazaj, ako se izkažejo s potrdilom predsedništva občnega zbora, da so se občnega zbora udeležili.

Člani Kmetijske zveze! Pridite na prvo veliko kmetijsko-stanovsko manifestacijo!

Načelnik.

NOVICE

Pošljimo Prekmurcem Mohorjevih knjig! Knjige Mohorjeve družbe za l. 1931 se že razpošiljajo in upamo, da jih bodo v teku meseca novembra lahko imeli že vsi naročniki v rokah. Mohorjeva družba je v minulemu letu zelo lepo napredovala: šteje 59.064 članov, za 5659 več nego lani. V lavant. škofiji pride en mohorjan na vsakih 24 prebivalcev, v ljubljanski pa na vsakih 19 prebivalcev. Najmanj mohorjanov je v Prekmurju. Tam pride v dekaniji Murska Sobota 1 mohorjan še le na vsakih 78 prebivalcev, v dekaniji Dolnja Lendava pa na vsakih 80 prebivalcev. Temu se ne moremo čuditi. Slovenska Krajina je bila tako dolgo ločena od ostale Slovenije in ni imela slovenskih šol. Sedaj je drugače in brezdvomno bi se tudi v Prekmurju naročilo lepo število prebivalstva na Mohorjeve knjige, ako bi jih ljudje le bolje poznali. Zato prosimo letos Mohorjeva družba vse mohorjane, naj ob priliki, ko bodo prejeli knjige ali pa plačevali naročnino, darujejo kak dinar v ta namen, da bo Mohorjeva družba naslednje leto lahko poslala nekaj stotin ali celo nekaj tisočev Mohorjevih knjig brezplačno med Prekmurce ter med slovenske izseljence v Nemčiji in Franciji. Tebi se ne bo skoro nič poznalo, če daruješ 1 dinar, 2 dinarja ali morebiti še več v ta namen, v celoti se bodo na vendar nabrali lepi tisočaki. Vsi Slovenci, pa naj smo doma ali pa na tujem, se bomo pa tem bolj čutili eno in se bomo med seboj bolj poznali in bolj ljubili. — V Koledarju Mohorjeve družbe za leto 1932 bo seve natančno objavljeno, koliko je kaka župnija dala in kako se je porabil nabrani denar.

Umril je v Mariboru dolgoletni, delavni in vzgledni član Stokovne zveze Anton Polše v starosti 75 let. Obče priljubljenemu članu organizacije kršćanskega delavstva ostani ohranjen časten ter hvaležen spomin in pokoj njegovi duši!

Pomiloščjenje na česmrtno ječo. 58-letni Ivan Repatec iz Marenberga je že bil v predvojnem času obsojen zaradi umora neke ženske na dosmrtno ječo. Po prevratu so mu odpustili precej let kazni in ga pustili na svobodo. Dne 11. avgusta 1925 je umoril in izropal Repatec v Ribnici na Pohorju Ivana Veroneka iz Remšnika. Radi tega še le po enem letu odkritega umora je bil drugič obsojen na vešala, a te dni pomiloščen na dosmrtno ječo.

Ustreljen tihotapec. Dne 12. novembra je ustrelila finančna straža v Slatinskem dolu pri Zgornji Sv. Kungoti

ob severni meji tihotapca Gotfrida Lazarja. Ko je hotel prekoračiti državno mejo, so ga že bili aretirali, a je skušal v ugodnem trenutku pobegniti na avstrijsko stran, zasledujoči stražniki so nanj streljali in ga smrtno pogodili.

Električni tok ga je ubil. 18letni Joško Poljanec iz Slov. Bistrice se je učil mizarstva pri strojnem mizarstvu Ingolič v Spodnji Polskavi. Mojster je poslal Joška k sosedu po ročni voziček. In na potu k sosedovim je zagledal fant skozi kozolec napeljano žico, koje namen si je hotel ogledati. Dotaknil se je žice, ki je bila v svrhu električne napeljave in močni tok je pridnega fanta ubil.

Sreča v nesreči. V ponedeljek dne 10. novembra je zdrčal avto trgovca Weissa v Črensovcih na poti iz Štrigove v smeri proti domu v vasi Pristova blizu Ljutomera v občestni jarek, kjer se je še trikrat prekucnil. Sreča v nesreči je bila ta, da se potnikom ni pripetilo nič hudega in je bil le prednji del avtomobila močno poškodovan.

Nepazljivost — vzrok požarne nesreče. V vasi Gajevci v župniji Sv. Marjeta pri Moškanjcih so se igrali otroci z užigalicami in zanetili gospodarsko poslopje posestnika Ivana Bratuša. Ogenj je uničil tudi vse pravkar pod streho za zimo spravljene poljske pridelke. Za omejitev požara gre zahvala požrtvovalnim gasilcem.

Smrt znanega slovenskega veleindustrijalca. V Spodnji Hudinji pri Celju je umrl daleč znani veleindustrijalec Peter Majdič po dolgi in mukopolni bolezni. Pokojni je bil rojen leta 1862 v Jaršah pri Mengšu v kamniškem okraju. Pred vojno so slovela njegova slovenska mlinska podjetja. Leta 1901 je osnoval v Celju kot nemškutariji konkurenčno podjetje veletrgovino »Mercur« za železnino. Leta 1924 je kupil samotno tovarno v Štorah, ki izdeluje edina v državi vse vrste ognjestalnega materijala. Blagopokojni Majdič je bil tudi v najtežjih časih slovenstva odločen narodniak. Ostani mu ohranjen med Slovenci časten spomin!

Vrnil se je iz Amerike. Pravijo, da kdor enkrat pogleda v Ameriko, še v drugič gre tja. Mnogi naši izseljenci pa, ko so prišli zadnja leta pogledat v svobodno domovino, niso prei mirovali, da so se za stalno vrnili. Tako tudi kasalski župnik č. g. Frančišek Šaloven. Dolgih 24 let je žrtvoval za svoje rojake. Na najlepšem mestu jim je pozidal veliko cerkev sv. Roka, da bodo Slovenci lahko nanjo vedno ponosni. Od postanka Jugoslavije je bila njegova največja želja, da se vrne v ljubljeno domovino. Še le sedaj se mu je ta želja uresničila. Lepo se je spomnil prenovljene cerkve naše ljube Gospe škanulirske v Velenju; poleg g. Jožefa Špenka je njen največji dobrotnik. Čeprav je svoje najboljše moči pustil v Ameriki, ne misli še na počitek. Tudi mu mi želimo, da bi se izvrstno počutil na zelenem Prevorju, kamor bo odšel duše past.

Vlom v trafiko. V noči od 11. na 12. november so vlomili še neodkriti uzmoviči v Celju v leseno barako na Mariborski cesti, ki je trafika Ane Perbi-

love. Odnegli so tobaka za 6523 Din in 240 Din v gotovini.

Vlom. V noči od 9. na 10. november (od nedelje na ponedeljek) je vlomil neznan tat v hotel »Stara pošta« v Rimskih toplicah. Škoda, katero je povzročil vlomilec, znaša 2800 Din. Sumijo, da je moral biti uzmovič kak domačin, kateremu so bile dobro znane hišne prilike.

Požar. Posestniku Luki Gruberju na Otiskem Vrh pri Slovenjgradcu je zgorela hiša in gospodarsko poslopje, ki sta bila pod eno skupno streho. Škoda znaša 15 tisoč Din.

Požigi v okolici Bleda na Gorenjskem. Zadnji dve leti je bilo v okolici Bleda nad 20 požarov, ki so bili vsi podtaknjeni od peklensko zlobne roke. Požigalec zažiga le kmetijske domove, in to vedno v noči ob sobotah ali nedeljah. Rad izbruhne tudi požar, ako imajo gasilci kako veselico. V nedeljo dne 9. novembra je uničil podtaknjeni požar posestniku Francu Rogaču deloma hišo in hlev s skednjem. Skrivnostnemu požigalcu še niso mogli do slej priti na sled.

Svinjska pečenka, vino in strel. V nedeljo dne 9. novembra so pekli fantje iz Brezovske gore pri Krškem skupno prašiča in zalivali pečenko z letošnjim vinom. Proti noči so že bili okajeni in mimo veseljakov je prišel 19letni čevljarski pomočnik Rudolf Goričan iz Leskovca. Posestnik Janez Dimic iz Nemške gore je hotel Goričana udariti z repetir-pištolo po glavi. Napadeni je odskočil in nadaljeval pot. Za odhajajočim je počil strel, ki je zadel čevliarja pod levo lopatico in je izstopila krogla pod srcem. Težko ranjenega so pripeljali v bolnico v Krškem.

Vzerna Kmetijska zveza je v Podčetrku 96 članov šteje, ki so že vsi plačali članarino za leto 1931. A župnija ima komaj 950 duš.

Koledarji Kmetijske zveze. Vse krajevne Kmetijske zveze prosimo, da razpečajo koledarje do konca novembra. Samo one kmetijske zveze, ki so dobile koledarje še le te dni, jih obračunajo še le do 15. decembra. — Kmetijska zveza v Mariboru.

»Otroci naše ljube Gospe«, roman po Andersenu, ki je izhajal v podlistku »Nedelje«, je izšel v ponatisu. Povest je izredno živahna, predstavljena v razmere na Štajerskem-Koroškem. Vsaki knjižnici in vsakemu, ki ljubi lepo povest, bo knjiga dobrodošla. Komisijsko zalogo ima Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Cena knjigi broširana 15 Din in vezani 26 Din.

Strašen plaz na Francoskem. Dne 13. novembra je zadelo strašno plazovna nesreča francosko mesto Lyon. V noči omenjenega dne se je zrušil obronek griča, okoli katerega teče zelo narasla reka Saone, na mestni del San Jean. Zemlja se je utrgala v času od 1. do 4. ure v noči petkrat in pokopala pod seboj 12 deloma sedem- do osem nadstropnih hiš s stanovalci in bolnico z bolniki vred. Razun tega je bilo zasutih 24 gasilcev in policijskih uradnikov, ki so prihiteli takoj po nesreči na pomoč ter pričeli ob svitu luči re-

ševati in že spravili 30 ponesrečencev živih izpod ruševin. Lijonska plazovna nesreča je zahtevala 100 mrtvih žrtev.

Mati in sin. Za letošnje Vse svetnike se je zgodil na severnem Francoskem ta le slučaj: Francijo je posetilo odposlanstvo američanskih mater, kojih sinovi so se borili in padli v svetovni vojni na francosko-nemški fronti. Te Amerikanke so se pripeljale v Evropo, da bi obiskale grobe svojih sinov. Med temi obiskovalkami je bila tudi gospa Foster iz Bostona, ki je zgubila l. 1918 oba sina na zapadnem bojišču. Starejši je padel pri bajonetnem napadu in bil pokopan v skupnem grobu. Drugi pa, bil je star tedaj 19 let, je bil med pogrešanimi. Mati je prinesla s seboj iz Amerike vence, da bi jih položila na vojaški grob, v katerem sta počivala tudi njena oba sina. Ko je gospa okrasila grob, je videla, da je oddal baš na isti grob tudi oficir francoske tujске legije venec. Približala se mu je in prepoznala v častniku svojega lastnega sina Karla. Bil je oficir v tujski legiji in je že skoro popolnoma pozabil na domovino in starše. Edino, kar ga je še vezalo na preteklost, je bil spomin na padlega brata, katerega grob je okrasil vsako leto s cveticami.

Kljub lakoti, kužnim boleznim in neprestanim bojem 500 milijonov prebivalcev. Po najnovejši statistiki prebivalstva na Kitajskem vključit milijonskim žrtvam, katere je zahtevala lakota, kužne bolezni in neprestani boji, se je dvignilo prebivalstvo Kitajske od 400 na 500 milijonov.

Berač-milijonar. Pred vhom na pokopališču italijanskega mesta Bologna so našli mrtvega berača Antona Verrelli. Ko so mu preiskali obleko, so dobili 17.000 lir v gotovini in preko pol milijona lir v državnih papirjih.

Francija — pradomovina Eskimov. Kanadski učenjak dr. H. A. Ami, ki je podrobno proučeval podzemne jame ob reki Dordogni, je došel do zaključka, da so v teh francoskih jamah v pradavnini živeli predniki kanadskih današnjih Eskimov. Med najdbami dr. Amija je mnogo orožja in orodja, ki je vse izdelano na isti način, kakor ga izdelujejo še današnji kanadski Eskimi. Učenjak domneva, da so po spremembi podnebnih prilik zverji in živali, ki so preje prebivale v Franciji, odšle proti severu in dospele notri v Kanado. Človek, ki se je hranil z mesom teh živali, se oblačil z njihovimi kožami in si delal orodje iz njihovih kosti, jim je moral slediti, da si ohrani življenje.

Knjiga strahote. Pravkar je izšla knjiga izpod peresa Rusa Vladimirja Sensinova pod naslovom »Žaloigra zapuščenih otrok v Rusiji«. Knjiga je pretresljive vsebine in vsebuje porazno kritiko boljševiške kulture. Hočemo navesti iz 216 strani obsegajočega dela le slučaje ljudožrstva med mladino v dobi strašne lakote na Ruskem v letih 1921 in 1922. Poglavlje o ljudožrstvu je naslovljeno: »Rdeča mladež pri ljudožrstvu.« Med obširno popisanimi slučaji ljudožrstva je treba poudariti posebno te le: Dva dečka od 16 in 14 let sta ubila sosedovega 11letnega fantka. Iz ubitega telesa sta uze-la: jetra, srce in pljuča. Prvi dan sta

skuhala eno roko in jo povžila, drugi dan prsa in omenjene notrajne dele. — Petnajstletni fantin je ubil iz ljudožrškega namena svojo mater in 13letno sestro. — Dve deklici od 12 in 14 let sta ubili skupaj s starejšo tovarišico mater od ene izmed njih in še dve mlajši deklici, med temi 7letno sestro ene od ubijalk. — Najstrašnejše so odkrili v Ufa guberniji: Tukaj so bili 3 mladostni ljudožrci, ki so izvabljali v neko kočo mladino od 13 do 14 let, ponovno mlajše otroke in celo tudi odrasle. V spanju so žrtve zadavili in — trupla požrli. Ko so kmetje odkrili to gnezdo nezasišano strašnih zločinov, so zažgali kočo z ljudožrci vred. (Zgoraj omenjena knjiga je izšla v zalogi Orell Füssli, Zürich in Leipzig, in stane 4.40 mark.)

Skrit in dvignjen zaklad. Iz Mukdena v Mandžuriji poročajo to le zanimivost: Te dni se je pripeljala japonska gospa v spremstvu japonskih policistov in kitajskih nosačev zelo zgodaj zjutraj na dvorišče Budovega templja v okolici mesta Mukden. Japonci so razgrnili karto in so pokazali kitajskim slugam mesto, kjer naj kopljejo 2 metra globoko. Japonska policija je zaprla Budove svečenike v svetišče, a se je nekaterim vendar le posrečilo, da so utekli in obvestili o dogodku na tempeljskem dvoru kitajsko oblast, pod katero spada Mukden. Naenkrat so se pojavili oboroženi Kitajci, ki so zagrabili Japonce. Pri zaslišanju je prišlo na dan: Japonska gospa je bila soproga nekega generala, ki je bil v rusko-japonski vojni ujet. Predno je zapustil s svojimi četami Mukden pred prodirajočimi Japonci, je pustil zakopati 40 zabojev zlatih predmetov, ki so tvorili njegovo zasebno premoženje, na dvorišču Budovega svetišča. Po končani vojni je ostal general na Japonskem in se je celo oženil z Japonko. Skrivnost o zakopanem zlatem zakladu je razodel pred smrtjo soprogi. Generalova udova se je bila pojavila s številnim spremstvom, da dvigne zaklad, ki je po moževi volji njena last. Ko so po tem pojasnilu nadaljevali kitajski delavci s kopanjem, so res tudi zadeli na zlatom napolnjene zaboje, ki so bili še nedotaknjeni.

Doživljaji Madžara, ki je poneveril. Leta 1919 je vzbudil pobeg ogrskega ministrskega tajnika Martina Jelineka iz Budimpešte veliko vznemirjenje. Jelinek si je privoščil več debelih poneverb in se je odtegnil roki pravice s pobegom. Pred kratkem se je pojavil Jelinek, kojega grehi so pred sodiščem že zastareli, v Berlinu, kjer je razkril svoje doživljaje od pobega iz Budimpešte naprej. Preoblečen v poljskega delavca je pribežal Jelinek v Rumunijo in od tamkaj v Carigrad in od tam v Afriko. Prehodil je črni del sveta do zapadne obale. Obolel je na rumeni mrzlici. Ozdravil ga je angleški misijonar, ki ga je spravil v bolnico in mu je podaril pri slovesu še 20 angleških funtov. S tem denarjem je nakupil Jelinek raznih zdravil, potoval med zamorci in užival med njimi velik ugled kot zdravnik. V zdravniškem poklicu si je prislužil toliko, da si je

kupil v Afriki posestvo in postal premožen živinorejec ter farmer. Pri vsem pridobivanju je zasledoval ta le cilj: izostati iz domovine tako dolgo, da bodo njegove poneverbe s časom pred zakonom zaspale. Dolgo ni vzdržal v Afriki in se je preselil v Ameriko. Po prestanem pomanjkanju in hudih preizkušnjah je vendar slednjič dobil službo delavca na ameriški plantazi za banane. Tukaj so postali nanj pozorni, ker so se izkazali njegovi načrti za požlahtnenje banan praktično izpeljivi ter dobičkanosni. Spisal je znanstveno delo o gojenju banan, ki se je obneslo in je zdaj med američanskimi vrtnarji — on, goljuf Jelinek — na vodilnem mestu.

Advokat dr. Leskovar Janko si u-soja naznaniti, da je otvoril odvetniško pisarno v Rogatcu hišna števil. 38 (nasproti kavarne Sporn). 1394

Docent dr. Ivan Matko, specialist za notranje bolezni, se je je preselil: Maribor, Trubarjeva ulica 5, poleg protestantske cerkve. 1341

Opozorilo, da prodaja radi prezidave zimsko blago za lastno in vse drugo za nižano ceno Anton Macun, Maribor, Gosposka ulica 10. 1266

Sanatorij v Mariboru, Gosposka 49, telefon št. 23-58. Najmodernejši urejen za operacije, Diatermija, višinsko solnce, tonizator, infrardeča žarnica. Cene zmerne. 581

Prehlad, influenza, gripa, sploh pri vsakem ne-razpoloženju, kjer je malo vročine, drgnite telo s preparatom »Alga«. Vročina popušča, spanje je lahko in zdravo. Čuti se smalu osveženje telesa in duha.

Pri astmi in boleznih srca, prsi in pljuč, škrofulozi in rahitisu, povečanju ščitne žleze in postanku golše je uravnava delovanja črevesja z uporabo naravne »Franz Josefove« grenčice velike važnosti. Kliniki svetovnega slovesa so opažali pri jetičnih, da v začetku bolezni porajajoče se zapreke ponehavajo s pomočjo »Franz Josefove« vode, ne da bi se pojavile driske, ki se jih vsak bolnik boji. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

Tako se varčuje! Ni treba kupovati prenaglo, a posebno ne ure, ker nas tudi najcenejša ura drago stane, če se mora večno popravljati. Najbolj se varčuje, če se ne kupuje samo poceni, ampak tudi dobro. ZZato Vam zopet ponavljamo, zahtevajte novi letni cenik z že tisoč slikami od tovarniške hiše ur H. Suttner v Ljubljani št. 992, dobite ga popolnoma brezplačno. V njemu najdete žepne ure že za 44 Din, ure-zapestnice za 98 Din, budilnike za 49 Din, kakor tudi razno zlatino in srebrnino, vse takorekoč po originalnih tovarniških cenah.

Resen opomin, ki nas spominja, da je že skrajni čas, tudi za zdravje kaj ukreniti, so — bolečine. Nešteto ljudi muči revmatizem, trganje v sklepih, živčne bolečine, trganje, zbadanje, glavobol, zobobol itd., drugi trpijo od slabosti in drugih obolenj, ali vendar imamo tudi veliko število takih ljudi, kateri so se znali vseh teh muk obvarovati. Že čez 34 let v mnogih krajih držijo stalno v hiši Fellerjev bolečine ublažavajoči Elsafluid ter se vedno iznova vesele njegovemu zanesljivemu dejstvu. V lekarnah in sorodnih trgovinah se dobiva Fellerjev Elsafluid v poskusnih steklenicah po 6 Din, v dvojnih steklenicah po 9 Din, ali pa v velikih steklenicah po 26 Din. Poštni paket z 9 poskusnimi ali 6 dvojnimi, ali 2 velikima steklenicama pošilja za 62 Din brez vseh daljnih stroškov Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341, Savska banovina.

Opozorjamo na oglas na strani 11 kmečkemu ljudstvu dobro znane trgovine Franjo Klanjšek v Mariboru, Glavni trg, pri apoteki sv. Aneha. 1401
 Poskusite in nato presodite! Stotisoče gospodinji rabi danes pravo terpeninovo milo Gazela. Gospa, poskusite ga tudi VII

Družinsko pratiko za leto 1931 s podobo Sv. družine že dobite vsepovsod. Segajte pridno po njej - ker je res nekaj praktičnega. 1350

Samo za ženske.

Za žene in mladenke do sedaj ni bilo v »Slov. Gospodarju« stalnega čtiva. Večkrat se je že poiskusilo, da bi se to redno vršilo, pa se je še le letos posrečilo dobiti za to strokovno osebo, ki bo stalno v vsaki številki pisala tudi nekaj, kar bo predvsem zanimalo naše ženstvo. Koliko je stvari, ki bi jih naše žene in mladenke radi vedele, da bi mogle vršiti svoje dolžnosti na svojem zelo častnem mestu v družini.

Žene in mladenke so že zelo mnogo storile za »Slov. Gospodarja«. Poznamo jih, ki so hodile od hiše do hiše, da so agitirale za naš list. Poznamo jih, ki si pritrugajo od svojega, samo da si morejo za svoj dom naročiti »Slov. Gospodarja«. Tudi med temi, ki so bili letos nesrečni, da jim je pogorel dom, pa so bili vsaj toliko previdni, da so bili celoletno naročeni na »Slov. Gospodarja«, je ena gospodinja, ki je bila deležna zavarovalnine 1000 Din.

Žene in mladenke so marsikje dosegle, da je prišel kljub nenaklonjenosti hišnega gospodarja dober list v hišo. Gotovo bodo v bodoče za »Slov. Gospodarja« še bolj navdušene, ker bo imel stalen oddelek »Za gospodinjie«. Naši prijatelji naj storijo vse, da bodo vse ženske tudi za to izvedele, posebno še v onih hišah, kjer dosedaj še ni bilo »Slov. Gospodarja«. Vsem pa je treba posebej še povdariti, da naj se naročijo celoletno, da bodo njihove stanovanjske hiše tudi zavarovane za 1 tisoč Din v slučaju požara.

Na vsaki pošti dobite položnice, napišite številko čekovnega računa 10.603 »Slovenski Gospodar«. Ali pa pišite dopisnico na upravo »Slov. Gospodarja« v Mariboru, Koroška cesta 5.

Tudi za naše ženstvo bo »Slovenski Gospodar« najboljši list!

*

Največji fakirski „čudež“ pojasnjen.

Največji fakirski »čudež«.

Med Indiji ter Arabci so skrivnostni moške, ki so znani pod imenom »fakirji« in so za nepoučenega nekaki čudodelniki. Pustijo se žive pokopati za dalje časa in se po odkopanju zbudijo zopet v življenje. Nadalje si prebadajo s šivankami brez bolečin jezik, hodijo po bodečih žrebljih itd. Do pred kratkem je veljala za največji fakirski »čudež« ta le spretnost:

Fakir je vprično gledalcev pognal v zrak vrv. Videti je bilo, kakor da kon-

ča vrv visoko v oblakih. Po tej vrvi je splezal najprej z opičjo spretnostjo mali dečko, za njim pa fakir z ostrim nožem med zobmi. Ko sta se zgubila oba plezalca po vrvi med oblaki, se je razleglo z višine nepopisno presunljivo vpitje dečka. Naenkrat so začeli padati z oblakov na tla posamezni okrvavljeni deli otrokovega telesa. Ko je bil na tla vržen zadnji kos žrtve, se je spustil po vrvi med gledalce še fakir z okrvavljenim nožem. Skočil je na sredo med razrezano truplo in tepal po ostankih. Nato je počenil, nekaj skrivnostno momljal nad razmesarjeno žrtvijo in namah je bil dečko živ in je sakal nepoškodovan med na smrt preplašenimi in začudenimi gledalci.

O baš opisanem največjem fakirskem »čudežu« je bilo napisanih že bog znaj koliko knjig, ki so povdarjale vse nad vse skrivnostno zagonetko, katere ni znal pojasniti nikdo naravnim potom.

Pričetek razvozljanja zagonetke. —

Pred nekaj meseci sta se mudila v okolici arabske vasi Hillah v neposredni bližini starobabilonskih razvalin v Mezopotamiji nemška starinoslovca Erik Jan Hannen in Müller. Neka dne so obiskali razvaline starega Babilona bogati Angleži v spremstvu žensk. Kar se je raznesla govorica, da bo fakir iz vasi Hillah napravil pred Evropejci proti dobremu plačilu največji »čudež«. Nad vse radovedni Angleži so dali staremu fakirju 100 funtov in obljubili, da se bodo držali pri predstavi natančno njegovih navodil, ker sicer največji »čudež« ne bo uspel in še ima lahko nepregledno strašne posledice za gledalce. Povabljena sta bila k proizvodnjanju še oba imenovana Nemca, ki sta igrala obenem tudi ulogo tolmačev med Arabci ter Angleži. Baš to priliko sta hotela uporabiti oba nemška učenjaka, da razkrinkata in celemu svetu pojasnita fakirski največji »čudež« kot navadno goljufijo. Učeniak Hannen se je opremil čisto nevidno s fotografičnim aparatom, ki je fotografiral s filmsko naglico potek »čudeža« in na ta način ima sedaj rado vedni svet v rokah ključ do dolgo — dolgoletne fakirske skrivnosti.

Priprave za »čudež«.

Stari arabski fakir Abu Nasser je ožnanil, naj se zbere predpoldne ob 9. uri radovedna družba 12 članov na določenem, tesno ograjenem prostoru čisto na prostem pod pekočim solncem. Zbrani so morali stati eden tik drugega in gledati v ono smer, v kateri se bo godil »čudež«. Po preteku dobre ure v najbolj žgeči vročini sta se prikazala dva fakirjeva pomagača, ki sta peljala na garah skrbno zvito in zelo debelo vrv ter obširno košaro. Za tema je stopal v haljo zaviti fakir Abu Nasser z majhnim dečkom, ki je imel na sebi le črne kopalne hlačke. Vsi coprniki so postali nekoliko proč od gledalcev in se lotili razkladanja vrvi. Nemški učenjak je dobro fotografiral, da je bila cela ne baš dolga vrv sestavljena iz koštrunovih hrbtnic in na zunaj povita s platnom. Fakirjeva po-

močnika sta vrv sukala, da je postala trda kakor bambusova palica. Tako razmotano vrv je pognal fakir z bliskavico na kvišku (v resnici sta jo dvignila oba pomagača), da je bilo videti, kakor bi bila zapičena s spodnjim koncem v pesek in njen zgorajni konec bi pa segal v oblake. Ko je stala vrv, sta se postavila ob vsako stran fakirjeva pomagača, krilila z rokami proti vrvi, kakor bi jo rotila, naj stoji pokoncu, resnično pa je bila vrv prepeljana vsakemu od pomagačev skozi pas preko ledenj in sta jo podpirala vsak s svojim telesom. Spodnji konec je tičal globoko v pesku. A baš to mesto je že bilo poprej skrbno določeno in pod peskom votel prostor, kjer je bilo več fakirjevih sopomagačev, ki so sukali vrv nevidno, da je obdržala potrebno trdnost.

Čudež.

Ko so bile končane te priprave ter gledalci vsi zamaknjeni v konec vrvi med oblaki, je splezal dečko z opičjo spretnostjo navzgor po vrvi in se zgubil v višini. Za njim se je lotil plezanja stari bradati fakir. Bil je ognjen in zelo ohlapno haljo, obut v copate in v ustah je držal odprt dolg nož. Poleg vrvi je bila prostorna ter globoka košara. Predno se je podal starec po vrvi navzgor, je gnusno zaklel in nekaj zelo skrivnostno mrmral ter krilil z rokami. Ko je plezal po vrvi, ga je obdal naenkrat oblak. Ni bilo več videti ne dečka in ne haljastega copernika. Že se je razleglo iz oblaka krikanje dečka, ki je šlo skozi mozeg. Iz oblaka sta prileteli ena za drugo okrvavljeni dečkovi roki ter padli v podstavljeno košaro. Pri pogledu na dečkovi odrezani roki, so začele navzoče Angležinje upiti kakor brez uma. Za rokami sta čofnili v košaro obe nogi, nato trup in slednjič še glava. Oblak se je razblinil, po vrvi je priplezal fakir z okrvavljenim nožem med zobmi. Plezal je navzdol le do polovice in nato je skočil v podstavljeno košaro, kamor je bil že zmetal razkosano dečkovo truplo, in hodil po košari. Čez nekaj časa je skočil iz globoke korbice, počenil pred njo, krilil nad njo z rokami in izgovarjal coperniške besede. Pri teh zadnjih prizorih so se Angležinje onesvestile, njih spremljevalci pa so tudi gledali, kakor bi bili pripravljani na takojšnji pobež.

Kaj pravijo fotografični posnetki?

Dečko je bil oblečen v plavalne hlače, fakir v haljo, pod katero je imel v roke, noge, trup in v glavo zvito capje, ki je bilo pomazano s koštrunovo kravo. Dečko in stari sta uprizorila na koncu vrvi umetni oblak, ker so spodaj stoječi kihali, ko so zagledali v daljini meglo. Na vrhu vrvi je zmetal stari capje izpod halje v košaro, dečko pa mu je zlezal pod haljo in se tamkaj skrivil. V košaro pometane cape so odstranili oni pomagači pod peskom, ki so nevidno navijali vrv. Fakir je sko-

čil v košaro, teptal po nje in pri tej priliki se mu je izmotal izza pasu — dečko.

Nemški učenjak pa povdarja, da je izvedel fakir celi »čudež« z izvanredno spretnostjo, ki zahteva mnogo vaje in je vse gledalce že pred predstavo hipnotiziral (skrivnostno uspaval), da so videli v domišljiji, da končava vrv v nedogledni vižini, a je v resnici precej kratka.

Največji fakirski »čudež« je sedaj pojasnjen kot spretnost ter goljufija, ki je slepila množice in izobrazence že skozi deset- in desetletja kot neprodirna skrivnost. Fotografični aparat je odgrnil že marsikatero zagrinjalo, ki je bilo na videz nekaj »čudežnega«.

GOSPODARSTVO

Gospodarska obvestila.

Kmetijska podružnica za Maribor in okoliš zboruje v nedeljo dne 30. t. m. v dvo uri vinarske in sadjarske šole. Začetek ob 9. uri dopoldne. Namen zborovanja je predavanje g. ravnatelja Priola o sadjarstvu, zlasti o gnojenju sadnega drevja. Podalo se bo v tej priliki tudi letno poročilo. Danes menda v naši pokrajini vsakdo že spozna, kolikega pomena nam je in bode sadjarstvo. Toda treba je v tej stroki še mnogo pouka; to dokazujejo žal premnogi naši sadonosniki in premože goline. Zato je pač nujno treba, da se vsak, ki ima le količkaj zemlje, temeljito začne baviti z vsemi tozadevnimi vprašanji. Podružnica vabi k zborovanju tudi neude. Predavanja o sadjarstvu se bodo nadaljevala.

Tritedenski tečaj za gojitev in pitanje perutnine. Da se odpomore občutnemu pomanjkanju dobrih pitalih živali, se je odločil odsek za perutninarstvo Kmetijske družbe v Ljubljani, da priredi nalašč za svoje člane in tudi nečlane, ki se za to panogo zanimajo, v času od 2. do 21. dec. t. l. poseben tečaj za gojitev in pitanje razne perutnine. Tečaj ima namen pokazati teoretično in praktično, kako se mora s perutnino ravnati, jo

pravilno pitati in zaklati ter pripraviti za trg ter prodajo. Otvoritev tečaja bo dne 2. decembra ob pol 11. uri in sicer v valilni centrali odseka Linhartova ulica 9 v Ljubljani. Predaval bo priznani strokovnjak perutninarstva, kmetijski referent g. Zupanc iz Maribora. Popoldne ob polu 14. do 17. ure bo poleg teoretičnega tudi praktični pouk o pitalju okoli 200 komadov razne perutnine, ki jo je odsek nakupil s pomočjo prispevka banske uprave v ta namen. Zvečer lahko vnanji tečajniki odpotujejo. Isti tečajniki se potem zberejo dne 10. decembra ob istem času in na istem mestu. Na ta dan bodo zopet predavanja in praktične vaje. Končno se zberejo tečajniki še dne 20. decembra ponovno na zbirališču, kjer se bo predavalo in razkazovalo pravilno klanje živali in priprave za prodajo. Naslednji dan si tečajniki ogledajo še perutninarsko farmo g. Goloba na Lesnem Brdu pri Vrhniki. Za tečaj se je priglasiti do torka dne 25. novembra in sicer na tajništvo odseka pri Kmetijski družbi v Ljubljani. Odsek bo poskrbel, da dobe tečajniki hrano opoldne brezplačno. Najrevnejšim in oddaljenim se bo povrnila tudi polovica voznine.

Gospodinjski tečaj pri Sv. Juriju ob šč. Tukajšnje bralno društvo priredi od 1. decembra do 1. marca trimesečni gospodinj-ski tečaj v hiši gospoda Dermota v Biserjanah, katerega se lahko udeležijo dekleta stara od 16 let naprej iz domače župnije, pa tudi zi drugih bližnjih krajev. Udeležen ke se naj takoj zgledajo v kaplaniji, ker bo število sprejetih omejeno. Starši, privoščite svojim hčeram malo gospodinj-ske izobrazbe!

Zadruga za rejo perutnine v Mariboru odda v plemenske svrhe nekaj letošnjih štajerskih petelinov in sicer 5 grahaste in 1 rujave barye. Petelini so potomci dobrih jajčaric in so na razpolago pri gospodu Birtič Ernestu, gostilničarju v Mariboru, Ob brodu 2, restavracija pri mestni klavnici.

Marenberg. V nedeljo dne 23. novembra pride k nam nadrevizor gospod Vlado Pušenjak in bode po službi božji imel predavanje v župnišču, ker bi Kmetiska zveza tudi za te kraje rada ustanovila svoj krajevni odbor in tako lažje pomagala našemu kmetškemu stanu v njegovih potrebah. Zato, kmetje in gospodarji, če si želite dobro, pridite na zborovanje, kajti v slogi je moč!

Tinje na Pohorju. Lani je bila pri nas na osnovni šoli kmetsko-nadaljevalna šola, katero je obiskovalo do 15 naših fantov. Letos pa bo ta šola že drugo leto in sicer ob nedeljah popoldan. Kmetsko-nadaljevalna šola

ni nikomur v sramoto in zasmeh, ker nobenemu ne škoduje, če izve tudi kaj več iz živinoreje, iz kmetijstva, gozdarstva, vinarstva, gradništva itd., da ne omenim še kaj iz računstva, kakor merjenje desk, plohov. Radi tega, fantje, pridite ob nedeljah! — Otvori se tudi gospodinj-sko-nadaljevalna šola za dekleta, ki se bodo učila kuhanja, šivanja, ročnih del za domačo uporabo. Ves pouk je brezplačen in se tudi pozneje ne bo zahtevalo kakega plačila. Namen kuhanja je, da se iz priprostih kmetijskih pridelkov pripravi okusna jed. Poučevala bo gđc. učiteljica Leb-nova iz Slov. Bistrice vsako nedeljo po maši. Tudi dekleta pridite!

Gotovlje. (»Kmetovalec.«) Dne 1. novembra t. l. je minilo 40 let, odkar je bilo ustanovljeno društvo »Kmetovalec« v Gotovljah. Zato se je letos vršilo istočasno in na istem kraju slavnostno zborovanje za 40letni ob-stanek našega društva, katero je pred 40 leti začelo orati kmetske samopomoči, izobrazbe in takrat še tako potrebne narodne probuje. Slavnostnemu zborovanju je predsedoval prvi predsednik in ustanovitelj Goršek Anton, kateri je bil po presledku letos ponovno izvoljen društvenim predsednikom. Slavnostni govornik gospod Petriček Anton, častni član društva, je v slavnostnem govoru orisal delovanje društva in kmetijstva, katere naj bi krepko podprlo pomlajeno društvo »Kmetovalec«. Med prosto zabavo se je razleglo pe-tje, katerega je društvo ves čas svojega ob-stanka skrbno gojilo. Nastopil je moški zbor Sadjarske podružnice pod vodstvom gospoda šolskega upravitelja g. Senica in mešan zbor pod vodstvom društvenega predsednika. — Pred 30—40 leti so polnila poročila društva »Kmetovalec« predale nam vedno ljubljene-ga »Slovenskega Gospodarja«, zato naj zvedo njegovi bralci, da društvo še živi in ob 40-letnemu jubileju vstaja pomlajeno v pomoč in izobrazbo kmetijstvu, stebru države in do-movine. — Gotoveljski.

*

Za obstoj našega vinar-siva.

Ivan Šerbinek, načelnik Kmet-ske zveze, je g. ministru financ ob pri-likli njegovega prihoda v Maribor dne 12. novembra t. l. izročil spomenico o tem, kaj je treba ukreniti glede ubla-ženja vinske krize in obstoja našega

DR. O. ILAUNIG:

TATENBAH

ZGODOVINSKA POVEST.

Tako sta se ločila — bilo je zadnje svidenje. Ona, nekdanj tako pogumna žena je ob pogledu na moža, ki ga je ljubila, zgubila moč nad svojimi čustvi. Ne samo, da mu ni mogla dati tolažbe, je celo sama iskala utehe. On pa, ki so ga vedno smatrali za omahljivca, je kazal odločnost in po-gumnost ter je bil pripravljen tudi na najhujše.

Vrata ozke celice so se zaprla za njo, grofica Zrinjska je bila zopet sama. Nekaj hipov je bila mirna, kakor da bi še enkrat hotela doživeti ves prizor. Nato pa se je začela trešiti na celem telesu, ustnice so se ji krčevito nagubančile, padla je na svoje skromno ležišče in v potoku solz je dala duška neizmerni bolesti, ki ji je polnila srce.

Tako se je nagibala usoda grofa Tatenbaha k svojemu koncu. Njegova zvesta soproga pa tu-di v najbolj neugodnem položaju ni obupala,

48

marveč je zaupala v Boga. Da bi tudi cesarjevo srce naklonila k milosti, je sklenila potovati na Dunaj ter cesarja prositi na kolenih tako dolgo, dokler ne sliši iz njegovih ust besede milosti za nesrečnega soproga.

Bilo je v Fronleitnu, severno od Gradca, kamor je došla grofica Tatenbahova dne 25. novembra 1671. Pater Emerik ji je pisal z Dunaja, da je sedaj čas potovati na dvor ter prositi ce-sarja za milost ter da je za to sedaj dosti upanja.

Grofica je pobrala vse dragocenosti ter je od-potovala s sinom Antonom, s svojo spremljeval-ko Marijo Coleta in s strežnikom Tarrodyjem proti Dunaju, da tamkaj poskusi vse, kar je le bilo mogoče, za rešitev svojega soproga.

Prenočiti je hotela v župnišču. Ko je šla pred večerom v cerkev, da najde v molitvi tolažbe v trpljenju in moči za izvršitev svojih plemenitih sklepov, jo je že čakal pri cerkvenih durih strež-nik Tarrody, ki je bil videti zelo razburjen.

Grofica je to takoj opazila, zato vznemirjeno vpraša:

»Kaj ti je, Tarrody, ali se je morda mojemu sinu kaj pripetilo?«

»To ne, presvetla gospa,« odvrne strežnik ves bled, »toda v župnišče sta ravnokar došla dva go-

Lepe tiskovine

za trgovce, obrt-nike, urade, kakor tudi večbarvne ra-zglednice, barvo-tiske in druge v svojo stroko spa-dajoče tiskavnice v latinici in cirilici

izvršuje

hitro, solidno in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru

Roroška c. 5

Čekov. račun št. 10.604

Telefon interurb. št. 2113

vinarstva. Spomenica se v bistvenih točkah tako-le glasi:

»Vinogradništvo, ena glavnih panog našega kmetijstva v našem okraju — glavni vir naših dohodkov, preživlja veliko vinsko krizo. Naši vinogradarji se obupno sprašujejo, kaj bo ako ne bo mogoče več vnovčiti našega dobrega pristnega vina, ki raste na naših večinoma suhih kamenitih hribih, kjer je nemogoče, da bi uspevala kaka druga kultura. Vinarstvo se ne izplača več. Sedanje naše lepe vinske gorice, od katerih plačujemo najvišje zemljiške davke, trajni dohodek naše države, se bodo začenjale spreminjati v nič vredne pustinje in šume. Obstanek tisočih družin naših vinogradnikov bo izročen propasti in še hujše: tisoče družin naših viničarjev, kateri živijo od dela v vinorodnih gorica, bodo ob svoj kruh, svojo existenco, izročeni brezposelnosti in veliki bedi, kateri bo morala država odpomoči s podporo.

Da je prišlo do take velike vinske krize, je pač krivo to, da je silno padel konzum (zavživanje) vina v zadnjem času, posebno v zadnjem letu, kar je v glavnem povzročilo silno, pre visoko obdavčenje vina v naši državi. Vinske davščine pri 1 litru vina znašajo pri letošnjem vinu že toliko, kolikor znaša kupna cena vina, kar je gotovo več kot preveč. Tega ne vidimo v nobeni naši sosednji ali drugi državi. N. pr. Francoska nima nobene naklade na vino, isto Nemčija. V Avstriji, kjer so davki tudi zelo visoki, se plača od litra skupno samo Din 1.50, enako je v Ogrski. Pri nas pa znaša skupna naklada že 4 Din na 1 liter: 1 Din država, 1 Din banovina, 1 Din mestna občina, 1 Din za mestni stanovanjski sklad in točilna taksa. To silno podražuje vino. Da se s takšnim davkom direktno ubija konzum vina, je jasno. Ako se bo vrnilo to tem potom naprej, je tudi jasno, da bo sporedno z vedno manjšim konzumom izgubila tudi država, banovina in občine svoj dohodek, davki na vino, vrhu tega pa država še zemljarino od opuš-

čenih vinogradov. Najhujše pri vsem tem pa bo to, da bo s tem uničen tudi obstanek vinogradnika in viničarja, ki že sedaj obupno gledata v bodočnost.

Da se temu odpomore, je nujno potrebno in v imenu naših vinogradnikov prosim:

1. Da se zniža sedanja državna trošarina na vsa vina od 100 Din na 1 hl na 35 Din, kakor je bilo do 15. aprila 1929 ter se člen 72 zakona o državni trošarini na vino temu primerno spremeni.

2. Da bo imel pravico do prejema izvozne premije vsakdo, kdor izvozi najmanj 3 polovnjake, to je 900 litrov vina ali vinskega mošta, k čemur se naj pripomba 6 čl. 72 zak. o drž. trošarini primerno spremeni. Za izvoženi vinski mošt naj se premija zviša od 50 Din na 75 Din na 1 hl. Tudi naj bode dovoljeno, da se večkrat izvožene male količine vina enega in istega izvoznika v svrhu izplačila premije sešteje. To je potrebno radi tega, da bode deležni izvozne premije tudi mali vinogradniki, ki pridelajo in izvozi manj nego 50 hl vina. Sedaj prejemajo izvozne premije le vinski trgovci, ki izvažajo na veliko, a za malega vinogradnika pa so nedosegljive ter je v tem oziru zapostavljen, kar ni pravilno. Avstrijski vinski kuncji ob naši severni meji raje kupujejo vino v manjših količinah direktno od naših obmejnih vinogradnikov, postavljeno do bližnjih avstrijskih postaj. Z izplačilom izvozne premije tudi za manjše količine vina bi se izvoz v Avstrijo v našem kraju znatno zvišal.

3. Izplačilo izvoznih premij naj bi se izvršilo brez kmalu, da izvoznikarji ne bi čakali na to po več mesecev.

4. Čl. 103 (1) pravilnika za izvrševanje zakona o državni trošarini naj se menia v smislu predloga 1. v tej spomenici.

5. Čl. 103 (4) istega pravilnika naj se menia v tem smislu, da se trošarina pobere le tedaj, kadar se dene sod na vino za malo prodajo, ker to, kar predpisuje sedanji zakon, onemogočuje na-

kup večje količine vina od strani gostilničarjev, ki nimajo založne kleti. Določbe čl. 103 pravilnika naj se temu primerno menjajo, da gostilničarju ne bo treba za vse kupljeno vino takoj plačati trošarine.

6. Banovinam in občinam naj bi se strogo omejilo nalaganje višjih doklad na državno trošarino nego skupno do 65 Din na 1 hl. Prestopek te meje doklade naj bi nobeni korporaciji, prav posebno mestnim občinam v nobenem oziru ne bil dovoljen tako, da bi skupno državna, banovinska in občinska trošarina ne presežala 1 Din od litra vina.

*

Vprašanja in odgovori.

G. O. v T.

Gospod urednik! Kot dolgoletni naročnik »Slov. Gospodarja« sem v zadnjem času opazil, da ste pri Vašem časopisu zelo napredovali. Vidim namreč to pri priobčevanju gospodarskih vprašanj in odgovorov. Gospod urednik! Vi sami ne veste, koliko in kako izdatno nam s tem priobčevanjem pomagata in koristite! Prihranite nam pota in stroške, prepričite nešteto pravih in tožb. Dovolite, gospod urednik, da se tudi jaz v eni težki zadevi obrnem na Vas in Vas prosim za nasvet in pojasnilo. Moja zadeva je sledeča:

Ob mojem velikem in najlepšem travniku teče potok, ki dela mejo med mojim in sosedovim posestvom. Ta travnik je že nad 50 let last moje dosedanje domačije, in vedno je bil meja ta potok. Ta potok svoje struge vse do današnjega časa ni izpremenil. Pri zadnjem deževju in nalivu pa je potok zapustil svojo staro strugo in si naredil po sredini mojega travnika novo strugo. Kaj naj storim? Kako naj zavarujem staro nekdanjo mejo?

Odgovor:

Po vaši navedbi je potok meja med vašim in sosedovim posestvom. Gotovo pa je tudi kot mejnik naveden v mapi. Ako je kot mejnik naveden v mapi, je pač zadeva enostavna. To zadevo uredita lahko

Vsak mesec

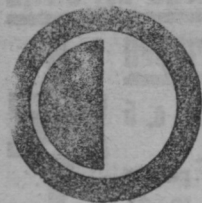
Din 13:-

bo plačal vsak kdor hoče brati zanimive spise

KARL MAYA

ki bodo za jesen in zimo izhajali vsak mesec en velezanimiv zvezek

po Din 13:-

Naročajte

v Tiskarni sv. Cirila, Maribor, Koroška 5

spoda, od katerih dobro poznam grofa Dietrichsteina. Izjavila sta, da vas iščeta ter ne smete potovati na Dunaj. Bežimo, presvetla gospa, jaz slutim zlo, ki se nam približuje. Idite naprej, jaz pridem z malim Antonom za vami.«

»Ne, Tarrody,« reče grofica odločno, »nikdar ni imela Ana Tatenbah vzroka, da bi bežala pred ljudmi. Ako je vsemogočni Bog sklenil novo preizkušnjo za moje ubogo srce, naj se zgodi njegova volja. Pojdimo, da govorim z gospodi, ki nas iščejo.«

Grofica je stopila v župnišče. Tukaj sta že čakala ona dva gospoda, ki sta hotela z njo govoriti. Bila sta Adam grof Dietrichstein in podpolkovnik Lahier pl. Windmühlen. Izjavila sta grofici na vljuden, a odločen način, da sta imenovana kot komisarja na višje povelje z Dunaja, da zaplenita celo grofovo premoženje, posebno še popišeta vse premično premoženje, torej tudi vse dragocenosti. Istotako je prišlo povelje, da ne sme grofica Tatenbahova potovati na Dunaj, ampak se ima vrniti v Gradec, zato jo prosita, naj potuje nazaj v to mesto.

Tako se je glasilo poročilo cesarskih komisarjev.

Ana Tatenbahova je stala blede s sklonjeno

glavo. Gospa, ki je že toliko pretrpela, je uvidela trenutni strašni položaj, ki ni dal upanja na kaj boljšega. Stvar se je zasukala njej v škodo in nesrečo. Hoteli so ji zapreti vrata milosti za njene soproga, zato so ji zabranili vožnjo na Dunaj, da bi ne mogla priti pred cesarja. Zato je tudi sedaj morala izročiti vse dragocenosti, ki jih je imela s seboj.

Grofica Tatenbahova seveda ni znala, da sta oni usodepolni pismi njenega soproga, naslovljeni na grofa Thurna in plemiča Widnedyja, že došli na Dunaj. Knez Lobkovic ju je predložil posebnemu sodišču, da podvrže sodbo nad grofom Tatenbahom novemu pretresu.

Tisti večer, ko so ustavili grofico Tatenbahovo na poti proti Dunaju, so se trije možje napotili proti Schlossbergu, katerim je sledil še četrti.

Bili so Janez Friderik baron Tyrndl, Janez Gašper Kellersperg in Dr. Janez Friderik Schrott, ki so stopili s slugo mestnega sodnika v z močnim zidom obdani Schlossberg ter takoj šli v celico, v kateri je bil grof Tatenbah.

Isti dan je prišel kot cesarski komisar v Gra-

sama s sosedom. Pojdite k njemu in ga obvestite, da bode vi potok — seveda na lastne stroške — obrnili in napeljali zopet v njegovo prvotno staro strugo. To vam bode sosed, ako je količkaj uvideven človek, tudi dovolil. Res je, da je potok meja, ampak ta meja je bila samo struga, po kateri je preje tek potok. Ako si je pa sedaj vsled deževja in naliva potok naredil drugo strugo in to v sredini vašega travnika, ne postane vsled tega potok tudi meja. S tem bi sosed dobil tujo zemljo in tuje zemlje si nima nihče pravico lastiti. Meja je prejšnja struga potoka in v to strugo imate vi tudi pravico vodo zopet napeljati. Ako vam sosed tega ne dovoli, vi pač ne smete tega storiti, ampak se morate obrniti na sodišče in to bo gotovo ugodilo vaši upravičeni zahtevi. Iz tega nastale stroške pa bo vsekakor nosi sosed.

P. Z. v M.

Vi vprašujete, kdo dobi podporo, ako sta oba naročena na »Slovenskega Gospodarja«, posestnik in viničar, pa pogori viničarija.

Odgovor:

Ako je viničar sam plačal naročnino in res pogori, torej da so zgorele njegove reči, pohištvo, živina itd., tedaj dobi viničar 1000 Din. Gospodar ima namreč ono hišo zavarovano, kjer sam stanuje. — Ako pa je obe naročnini plačal lastnik, tedaj pa ima obe hiši zavarovani lastnik sam in ne dobi viničar ničesar, ker ni sam plačal. — Vaš strah, da bo hudobni viničar, če se bo skregal z gospodarjem, viničarijo sam zažgal, je prazen. Po pravilniku tak sploh ne dobi podpore, ki sam zažge, poleg tega pa vsakdo ve, da nekaj drugega dobi in to je — zapor. Podpora se sploh ne izplača, dokler ni potrdila pristojna občina in dokler se na podlagi tega potrdila zaupnik »Slovenskega Gospodarja« osebno ne pouči o slučaju.

Vprašanje. Imam parcelo in sicer na bregu, na kateri mislim zasaditi izabelo ker je za zlahotno trto prenzika lega. Tudi za drugo kulturo ni parcela primerna. Ali je dovoljeno saditi izabelo? — **Odgovor:** Izabelo saditi je dovoljeno in na izabelo ni davka.

Listnice uredništva. V številki od 5. novembra »Slov. Gospodarja« smo med vprašanji in odgovori priobčili tudi odgovor na vprašanje glede šmarnice. Ta članek, oziroma odgovor smo prejeli od priznanega strokovnjaka. Isto, oziroma docela podobno razlago o škodljivosti šmarnice pa smo ta teden čitali v enem mariborskem dnevniku kot originalno izjavo drugega strokovnjaka. Vsled tega opozarjamo naše čitatelje in naročnike, da ne bodo mislili, da smo mi ta članek prepisali, ker smo ga pač mi en teden preje priobčili.

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto 15. novembra so pripeljali špeharji na 62 vozeh 173 komadov zaklanih svinj, kmetje 35 voz krompirja, 2 čebule, 7 sena, 4 otave in 4 slame. Svinjsko meso je bilo po 15 do 28 Din, špeh 17 do 20 Din, krompir 0.75 do 1.50, čebula 2.50, seno 75 do 90, otava 75 do 85, slama 55 do 60, pšenica 2—2.50, ječmen 1.75, oves 1.25 do 1.50, koroza 2, ajda 1.50, ajdovo pšeno 5, proso 2.50, kokoš 30 do 40, piščanci 20 do 70, raca 30 do 40, gos 50 do 70, puran 40 do 45, surovi kostanj 1.50 do 2.50, pečeni 6. Česen 18, kislo zelje 4, kislja repa 2, gobe 2. Jabolka 2—10, hruške 6—12, suhe slive 10 do 12, grozdje 8 do 14, mleko 2—3, smetana 12—14, surovo maslo 36, jajca 1.20—2 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Prignanih je bilo 18 konj, 12 bikov, 102 vola, 413 krav in 21 telet. Skupaj 566 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 12. novembra 1930 so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže 7.50 do 8.50 Din, poldebeli voli 6 do 6.50, plemenski voli 5 do 5.50, biki za klanje 7 do 8, klavne krave debele 6 do 7.50, plemenske krave 4.25 do 6.50, krave za klobasarje 3.50 do 4, molzne krave 5.50 do 6.50, breje krave 5.50 do 6.50, mlada živina 6.75 do 9, teleta 7 do 12 Din. Prodanih je bilo 300 komadov.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejm dne 14. novembra 1930 je bilo pripeljanih 319 svinj in 4 koze, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad od 75 do 100 Din, 7—9 tednov 150—200 Din, 3—4 mesece 250—350 Din, 5—7 mesecev od 400 do 450 Din, 8—10 mesecev 550 do 650 Din, 1 leto 900 do 1100 Din, 1 kg žive teže 10 do 13 Din, 1 kg mrtve teže 15 do 16 Din. Prodanih je bilo 200 svinj.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso 1. vrste 18 do 20 Din, volovsko meso 2. vrste 16 do 18 Din, meso od bikov, krav in telic od 14 do 16 Din, telečje meso 1. vrste 25 do 35 Din, telečje meso 2. vrste 16 do 24 Din, svinjsko meso sveže 15 do 27 Din.

NAŠA DRUŠTVA

Občni zbor Prosvetne zveze. Ponovno opozarjamo na občni zbor Prosvetne zveze, ki se vrši v Mariboru v četrtek, 27. novembra ob 10. uri predpol dne v dvorani Zadržne gospodarske banke. Polovična vožnja je z rešenjem MS br. 20753 z dne 30. 10. 1930 dovoljena članom mladeniških in dekliških zvez. Udeležniki občnega zbora kupijo na vstopnih postajah cele vozne karte do Maribora, katere veljajo z na skupščini izdano izkaznico, da so se občnega zbora udeležili, tudi za vožnjo nazaj. Polovična vožnja velja v času od 25. do 30. novembra. Društva naj določijo svoje zastopnike, ki se bodo udeležili občnega zbora.

Sv. Martin na Pohorju. Lep občni zbor Prosvetnega društva pri Sv. Martinu na Pohorju se je vršil v nedeljo dne 9. t. m. Najprvo je imel v cerkvi priložnostno pridigo zastopnik Prosvetne zveze iz Maribora g. dr. Jeraj. Po sv. maši pa se je vršil občni zbor društva v dvorani kaplanije ob polnoštevilni udeležbi vsega članstva, fantov, deklet, mož in žena. Občni zbor je vodil domači župnik F. Sinko, stari navdušeni prosvetni delavec. Po podanih poročilih je bil izvoljen nov odbor, v katerem so vsi dosedanjí društveni odborniki z gospodom župnikom na čelu. Nato je govoril g. dr. Jeraj o glavnih nalogah sodobne ljudske prosvete. Govor so vsi navzoči navdušeno sprejeli. Sklenili so takoj ustanoviti fantovski in dekliški krožek ter delo v obsojčih odsekih še bolj poživiti.

Sv. Benedikt v Slov. gorah. Kar nenadoma je oživela dvorana našega Društvenega doma. V njej se zbirajo fantje in dekleta, polni veselja, korajže, požrtvovalnosti in dobre volje. Prva predstava v letošnji sezoni je namenjena našim koroškim bratom in sestram. Zato bo dramatični odsek tukajšnjega Katoliškega izobraževalnega društva vprizoril v nedeljo dne 23. novembra 1930, ob treh po-

dec Krištof Abele pl. Lilienberg, nekdanj Tatenbahov zagovornik, ki pa se je zdaj, razočaran vsled novejših tehtnih dokazov pridružil njegovim nasprotnikom.

Ob devetih zvečer je imel tajni svet deželnih stanov pod predsedstvom Ivana Maksa grofa Herbersteina izredno sejo, odločitev pa so trije gospodje nesli na Schlossberg.

Od vzhodne strani sta prišla dva druga moža, ki sta tudi bila povabljeni, namreč duhovnika družbe Jezusa oo. Saegl in Sikuten,

Temna noč je bila in nobena zvezda ni sijala skozi okno celice, v kateri je bil grof Tatenbah. Nesrečnež je ravnokar zaužil skromno večerjo, ki mu jo je prinesel Jurij Vamprecht. Nemo je sedel z glavo, naslonjeno na roko ter gledal žalostno skozi okno v smeri, kjer sta bila njegova soproga in sin, do kojih se mu pot še vedno ni odprla. Iz tega je spoznal, da mu ni pomoči od njegovih prijateljev.

V duši grofa Tatenbaha se je zadnji čas marsikaj spremenilo. Njegova uživanjaželjnost in življenska lahkomišelnost je minila. Nekdanji veseljak in šaljivec je postal resen mož. Prej je z dolgimi požirki pil iz kupe življenja, sedaj se mu samo nudi kelih trpljenja. Prej je sanjal o

vojvodski kroni, sedaj se mu v samotni celici plete trnjeva krona.

»Bog, o moj Bog,« je vzdihnil, »ali ne bom videl več svojega sina in svoje soproge? Ali se moram tako hudo pokoriti za to, kar toliko obžalujem! Ali naj vedno ostanem v ječi? Ali ni stokrat boljša smrt, kakor pa takšno življenje? Moj Bog,« vzklikne v prekipevajoči bolesti, »ne morem več živeti v tej temni celici, naj rajši umrem, če že ne morem drugače biti oproščen!«

Tako je zdihoval nekdanj tako vesel, sedaj tako obupani jetnik.

Klical je smrt — in že je stala pred vrati.

Zapah je zaropotal in vstopili so cesarski komisarji Tyrndl, Kellersperg in Dr. Schrott. Jezuit o. Sikuten pa je ostal z jetničarjem Vamprechtom pri durih.

»Bog z vami, grof Tatenbah,« je spregovoril Kellersperg, »kakor se vidi, ste ravno zatopljeni v molitev, ker so vam roke sklenjene in oči rosne. Veseli nas, da se bavite s pobožnimi mislimi, zakaj, bliža se najresnejša ura vašega življenja.«

Grof Tatenbah je nekam začudeno gledal, ker si ni mogel tolmačiti navzočnosti teh njegovih bivših stanovskih tovarišev.

Najboljša reklama

za trgovce, obrtnike in zasebnike

so lepe tiskovine,

kakor n. pr. pismeni papir, zavitki, računi, memorande, dopisnice, letaki, lepaki, barvotiski, večbarvne razglednice in priporočilnice

ki jih izvršuje

v najmodernejši izpeljavi, hitro in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila
o Mariboru, Koroška c. 5

poldne v Društvenem domu Meškovo dramatsko sliko v treh dejanjih »Na smrt obsojeni?« Priditel — Odbor.

Središče ob Dravi. V nedeljo dne 23. t. m. priredi Ljudski oder v Središču Ksaver Meškovo dramo v treh dejanjih »Na smrt obsojeni?« Prosimo točnosti (ob 7. uri), da se dolga predstava ne bo zavlekla. Prekrbite si vstopnice že v pred prodaji! — Na gospodinjstvo-nadaljevalni šoli je zopet živahno vrvenje in marljivo učenje. Mnogo deklet letos ni bilo mogoče sprejeti, ker se jih je preveč priglasilo. Te pridejo na vrsto v prihodnjem letu. Ker imajo dekleta v domači župani tako lepo priliko, da se izobrazujejo v gospodinjstvu, zato naj nikar več ne silijo v mesta (Varaždin, Zagreb itd.), kjer je za nje toliko nevarnosti. Žalostni poročila iz teh mest dovolj glasno svarijo! — V soboto dne 15. novembra se je otvoril pouk tudi na tukajšnji kmetijsko-nadaljevalni šoli.

Čadram. Zadnjo nedeljo oktobra smo proslavili desetletnico Katoliškega prosvetnega društva. Popoldne po večernicah se je v prenovljeni dvorani Katoliškega društvenega doma nabralo toliko občinstva, da je bila dvorana do zadnjega napolnjena. Svečanostno prireditev je otvoril moški pevski zbor iz Konjic, ki je pod vodstvom g. Markeža prav lepo zapel nekaj pevskih točk. Pri tej priliki smo občudovali čist in krepek glas g. tepanjškega župana Pavliča, ki je odpel nekaj samospievov. Prijetno nas je presenetil gospod Dušan Kunej, vseučiliščnik iz Sv. Petra pod Sv. Gorami, s svojim nežnim in milodonečim tenorjem, s katerim nam je ob večjem klavirskem spremljanju gđ. Trudike Jonke zapel nekaj prav lepih pesmi. Domačin gospod akademik Maksim Sešek je z navdušenim govorom orisal delovanje Prosvetnega društva in pomen prosvetnega dela. Člani prosvetnega društva so uprizorili znano ljudsko igro »Stilmondski župan«. Vsi so svoje vloge rešili prav dobro. Po dovršenem programu se je v domačem prijateljskem krogu vršila ljudska zabava. Katoliškemu prosvetnemu društvu pa kličevo ob njegovi desetletnici: Le krepko naprej za izobrazbo in napredek ljudstva!

Brzslavče. Po daljšem času vprizori Katoliško prosvetno društvo zopet novo, zanimivo in smešno polno igro »Narodni poslanec« v nedeljo dne 23. t. m. ob treh popoldne. Pričakujemo, da bodo igro obiskali v obilnem številu tako domačini kakor tudi sosedje. Pridite, ne bo vam žal! — Odbor.

Polzela. Tri veseloiigre, katere priredi Ljudski oder v nedeljo dne 23. t. m. v dvorani pri Cimpermanu, bodo nudile občinstvu obilo smeha in vesellega razpoloženja. Zato se odločite in posetite

to predstavo v prav obilnem številu. Igra, pri kateri se bo istočasno igralo v dvorani in na odru, je za naš oder brezdvomno novost. Začetek ob 3. uri popoldne. Čisti dobiček je namenjen za novi društveni dom. Vsi prav iskreno vabljeni! Bog živi! — Odbor.

DOPISI

Kotlje. V nedeljo dne 9. t. m. smo pokopali g. Ivana Metarnika, bivšega starega Šrotenekarja. Šroteneško posestvo, stara graščina, je najlepše v fari in turistom, ki potujejo iz postaje Guštanj-Ravne na Urško goro, dobro znano. Dočakal je pokojnik lepo starost 81 let. Bil je dobrega srca, prijatelj revežev in daleč naokrog znana oseba. Storil je v svojem življenju tudi veliko dobrega v korist občine in cerkve. Ogromna udeležba ljudstva pri pogrebu, kakoršne Kotlje do sedaj še niso videli, je pričala o velikem ugledu, ki ga je pokojni povsod užival.

Pernice nad Muto. V sredo dne 5. novembra je umrl gospod Jakob Kranjc, p. d. Perhtold, bivši veliki posestnik in mnogoletni župan. Nad eno leto je moral biti v postelji in prenašati hudo bolezen, sedaj pa je, 72 let star, rega, večni poklical, upamo, na zasluženo plačilo. Kot 12letni župan je v nekdanji državi veliko pripomogel, da so Pernice ostale slovenske, dočim so občine spodaj v dolini na levem bregu Drave bile v nemških rokah in se torej sme trditi, da je gospod Kranjc tudi nekoliko pripomogel, da gre danes naša državna meja severno od Drave. Skrbno je uredil veliko posestvo, postavil nova poslopja, za prevzitek pa si je postavil hišo, bolj podobno vili nego kmečki hiši. Kar pa je še najlepše, bil je vseskozi veren krščanski mož, stara korenina, kakor jih je žal vedno manj med nami. Vse svoje življenje je vestno izpolnjeval dolžnosti dobrega kristjana, lepo se pripravil na smrt, in kakor je v svojem življenju rad občeval z duhovniki, njegova hiša jim je bila vedno gostoljubno odprta, tako sta ga v petek na dan pogreba na njegovi zadnji poti spremljala poleg številnih sorodnikov, prijateljev in znancev tudi dva duhovnika, kar je za hribovsko župnijo redkost. Ljubi Jakob! Bog Ti večni mir in pokoj daj in večna luč Ti sveti naj! — Pot na oni svet mu je pripravila njegova hči Neža Kranjc, omožena Štruc, p. d. Rihčenka, ki je letos koncem julija tako nenadoma umrla. Naj nebeški Vrtnar obema podeli kraj večnega veselja!

Št. Peter pri Mariboru. Pričetek pouka na gospodinjstvo nadaljevalni šoli pri tukajšnjih šolskih sestrah bo v ponedeljek dne 24. novembra. Ta šola je namenjena za naša kmetstva, pa tudi viničarska dekleta in bo trajal pouk tri mesece. Dekletom se bo nudila prilika, da se nauče kuhanja, šivanja, kako je treba ravnati s perilom, dalje lepega vedenja in spretnosti postrežbe in še marsikaj drugega, kar je treba znati mlademu dekletu ali mladi gospodinjki. Matere, pošljite svoje hčerke, dekleta, ve pa izkoristite priliko in obiskujte gospodinjstvo šolo, ki je namenjena vam, bodočim slovenskim materam in gospodinjicam. — Poročila sta se Gornik Anton in Kolar Antonija. Da bi bila v zakonskem stanu srečna in zadovoljna! — Viničarji so se letos precej menjavali, tako da je bilo zadnja dva tedna pravo preseljevanje. Sicer pa, manj bo menjavanja in selitev, tem bolje bo za gospodarje in viničarje. Naj bi se le zanaprej vsi dobro pogodili in drug z drugim malo potrpežli in v miru in slogi med seboj živeli. Zato pa je treba imeti pridne in delavne roke, na drugi strani pa dati tudi zasluženo plačilo in priznanje delu.

Št. Ilj v Slov. goricah. V sredo dne 12. novembra t. l. se je poročil tukaj gospod Hötzl Vinko z gospodično Rožo Lilek. Na gostiji so veseli gostje darovali 130 dinarjev za novo bogoslovje. Bog plačaj!

Sv. Marjeta ob Pesnicah. Zopet smo po naši stari navadi lepo praznovali praznik Vseh svetnikov, posebno še spomin na naše drage rajne. Izjemoma krasen dan smo imeli v nedeljo dne 2. novembra, zato se je k popoldanskim cerkvenim opravilom za naše pokojne zbralo lepo število ljudstva. Kakor prejšnja leta, je tudi letos ta dan naše nežno, ob hribov položeno pokopališče bilo sveže okrašeno kakor najlepši vrtič v majniku. Na pokopališču nam je po opravljenih mrtvaških obredih zopet domači pevski zbor zapel dve ginljivi žalostinki. Pa tudi na padle vojake, ki počivajo Bog ve kje daleč izven naše domovine in katerih grobovi so najbrž ravni zemlji enake, smo se zopet letos spomnili, in sicer so to storili kakor že mnoga leta sem, pridni učenci naše šole. Ti so spletili velika venca in ista obesili s črnotrakastim napisom »Padlim vojakom« na veliki pokopališčni križ. Pozabili pa tudi niso na mnoge domače, pozabljene in neokrašene grobove. Tako je prav in lepo, da že šolska mladina pride do enega izmed najdražjih in najpoglavitejših čustev: do pobožno dragega in vsepoštljivega spominjanja naših umrlih! Saj smo isti dan v cerkvi slišali prav umestno besedo božjo, kako mnogo jih je, ki se po smrti popolnoma odpovejo spominu na svoje ljube pokojne, morda še ob smrti, ob pogrebu

Šte naročeni na list

NEDELJA

Izhaja vsak teden.

Prinaša vsakokratni nedeljski evangelij in razlago ter druge podčne verske članke, razen tega pa resničen logodilaj iz misijonov »Mladostni navihanec — postane redovnik« in mične zgodbe za deco.

Stane mesečno samo 2 Din, letoletno 24 Din. Še danes si naročite NEDELJO po dopisnici na spodnji naslov:

Uprava NEDELJE, Maribor, Slomškov trg 20.

Kaj neki hočejo v njegovi celici v tako pozni uri?

V tem hipu mu šine v glavo misel: prišli so, da mi naznanijo oprostitev. O, saj sem tako dolgo upal in tako iskreno molil.

»Prost sem, kaj ne, gospodje,« vzklikne ter razprostre roke, kakor da bi hotel objeti vse tri glasnike svoje osvoboditve.

»Prost sem, zapustil bom ječo, videl bom zopet svojo soprogo in svojega sina,« je ponovil grof Tatenbah in solze veselja mu zdrčijo po upadlem licu.

Kot odgovor je Dr. Schrott z žalostjo v obrazu razgrnil pergament, ki ga je vzel izpod suknje.

»Bodite pripravljeni, gospod grof, na to, kar vam imamo sporočiti v imenu Njegovega Veličanstva. Ni beseda milosti, ampak beseda stroge pravice. Zapustili bote sicer danes to ječo, zapustili za vedno, toda . . .«

Dr. Schrott je za trenutek umolknil.

Grof Tatenbah je poslušal smrtnobled te besede.

Dr. Schrott nadaljuje s svečanim, drhtečim glasom:

»Ker je vas, gospod grof Tatenbah, druga inštanca — tajni svet Notranje Avstrije — spo-

znala s sodbo z dne 1. aprila tega leta krivim hudodelstva veleizdaje in izdajalstva domovine ter vas obsodila na smrt in proglasila celo vaše premoženje za zapadlo . . .«

Grof Tatenbah se zdrzne in se začne tresti na celem telesu ter omahne na postelj, kakor da bi mu kri zastala v žilah.

»Z ozirom na to je Njegovo Veličanstvo to sodbo in tudi prvo izročilo posebnemu sodišču in to je izreklo dne 23. nov. nasledno sodbo: Ker je grof Erazem Tatenbah prelomil prisego ter kršil svoje dolžnosti, pri čemer je obtežljivo to, ker je bil pravi notranje-avstrijski vladni svetnik, komornik in član deželnihi stanov; nadalje, ker je stopil v zvezo z grofom Zrinjskim zoper cesarja in državo, se posvetoval o vojni zoper Njegovo Veličanstvo, hotel izročiti Zrinjskemu Radgono in Ptuj, vedel tudi za zvezo med Wesselenyjem, Zrinjskim in Nadasdyjem, vsled tega je zapadel imenovani grof Erazem Tatenbah cesarju z življenjem, častjo in premoženjem. Zato se njegovo premoženje zapleni, njegov spomin se izbriše, njegova oseba pa se izroči krvniku, ki mu ima v Gradcu odsekati desno roko in glavo v treh zamahljajih ter mu tako vzeti življenje, njemu v kazni in drugim v strah.«

Jokajo in žalujejo, morda še takrat delajo in zahtevajo to in ono; često pa po nekaj času na nje popolnoma pozabijo, v srcu in molitvi. »Danes meni, jutri tebi«, so to grozne in resnične besede, zato pa le v življenju bodimo dobri sosedi, v besedah in dejanjih, v dobrih in hudih urah, saj to nas krepi v našem življenjskem boju, saj ravno odkrito, povsod lepo sočustvujoče srce do svojega bližnjega je ponos in znak vsakega pravega kristjana. Te le besede, oziroma njih smisel nas je vse navdajala ravno na dan spomina naših rajnih, kateri dan je pač najresnejši in najglasnejše nas na naše le kratko življenje opominjajoči praznik. Da bi se še tega zavedala v večji meri vsa mladina, zlasti mladeniči, ki se dajo vedno bolj zavesti k raznim razgrajanjem, pretepanjem, kalitvam nočnega miru in celo ubojem itd., kakor se že zovejo ti vsak dan številnejši spozabki in pravih fantov nevedni koraki, to je bila obenem naša želja ob navedenem prazniku! Da bi spoznali, da jim s to željo hočemo le dobro in nič drugega!

Sv. Jakob v Slov. goricah. Zdi se mi, gosp. urednik, da dobivate iz naše župnije samo le žalostne novice. Evo, zopet eno! Če pridemo v nedeljo v cerkev, se oddahnemo od težkega dela in se pri pobožni molitvi poživimo ob lepem petju in orgljanju. Tega smo bili oropani zadnjo nedeljo. Tiho, na najpreprostejši način smo opravili sv. mašo v znak naše žalosti in ogorčenja. Zgodil se je namreč ravno pred enim tednom pri nas grd uboj. V nedeljo ko smo prišli iz popopališča in doma molili za verne duše, je bil zaklan tukajšnji tihi in mirni viničar Jurij Fras. Namesto da bi šli ob prvem večernem zvonjenju za verne duše iz gostilne domov, so nekateri še dalje ostali v gostilni in je urezal eden omenjenega viničarja, ki je prišel slučajno po opravih v gostilno, v roko. Domov grede je Fras obležal v mlaki krvi. Ko so ga našli nekaj metrov od gostilne, je bil brez zavesti in ves trud, ga zopet oživetil, je bil brezuspešen. V naglici poklicani gospod župnik je nesrečnežu še podelil sv. poslednje olje in ko je čez dalje časa prišel rešilni voz iz Maribora ne brezvestnega bolnika vzela s seboj, je ta na potu v bolnišnico izdihnil. Fras zapuščala mlado vdovo s tremi malimi otroki. Živimo in delamo v sredi vinorodnih goric, veseli in ponosni smo bili do sedaj, da pri nas letos ni bilo nobenega pretepa in uboja iz pijančevanja, tem večja je naša žalost in sramota, da se je to žalostno dejanje zgodilo na tako raven dan. Zato je bila popolnoma upravičena nema žalost nas vseh med sv. mašo, žalost nad sramoto in nesrečo, žalost nad pokvarjenostjo nekaterih naših ljudi.

Vurberg. Dne 6. novembra smo pokopali posestnico Ivano Dolinšek. Žena je bila že več let bolehnata; imela je srčno napako, ki jo je nazadnje spravila v grob. Kot deklica je bila zelo pridna in radodarna za cerkev, kot gospodinja pa usmiljena do siromakov. Veliko ljudi jo je spremljalo na zadnjem potu. Župnik je povedal ob grobu nekaj tolažilnih besed, pevci so pa zapeli v slovo pesem »Nad zvezdami«. Naj v miru počiva! — Nek posestnik na Grajeni je rad pil šmarnico. Letos mu je dobro obrodila in si jo je tako privoščil, da se mu je nazadnje pamet zmešala. Zvezali so ga in peljali na Ptuj v bolnico, a nič ni pomagalo. Mož je bil do cela zastrupljen!

Sv. Lenart v Slov. gor. V dvorani Okrajne hranilnice se je dne 13. t. m. ob 11. uri dopoldne vršila redka slovesnost. Načelstvo Okrajne hranilnice za okraj Sv. Lenart je v slavnostni seji izročilo gospodu Ivanu Roškarju, bivšemu deželnemu in državnemu poslancu, načelniku okrajnega zastopa in okrajne hranilnice ter bivšemu županu častno diplomu za njegovo požrtvovalno in plodno delovanje za blagor okraja in prav posebej še za njegov trud za našega kmeta. V lepo ozaljšani dvorani so se zbrali k tej slavnosti predstavniki celega okraja: župani, člani Okrajne hranilnice in cestnega odbora, nekateri predstojniki u-

Tudi jaz bom šel tja!

Blago za obleko
in obuvalo
rad si bi kupil
da bi malo koštalo.

Ne delaj si brige,
ti mene poslušaj,
pa nič preveliko
okol ne poskušaj.

Le h Klanjšeku idi
tam nizka je cena,
in blago je dobro,
postrežba poštena.

Kje je ta Klanjšek,
daj mi povedat,
tud jaz nameravam
tja iti pogledat.

Na Glavnem trgu
sred Maribora,
s sto koraki od mosta
tja prit se zamora.

1400

radov. Iz Maribora so dospeli; sreski načelnik g. vladni svetnik dr. Ipavic, bivši oblastni predsednik dr. Leskovar, dr. Veble, bivša poslanca Vlado Pušenjak in Žebot. Navzoči so bili tudi zastopniki šol in duhovščine, le nekaterih predstavnikov poglavitnih uradov iz Sv. Lenarta ni bilo. Predsednik Okrajne hranilnice, ugledni župan Lorber, je pozdravil navzoče ter kratko opisal pomen dneva, nakar je sreski načelnik g. dr. Ipavic v slavnostnem govoru opisal velike zasluge slavljenceve za narod, za Jugoslavijo, za okraj in prav posebej še za našega kmeta v Slovenskih goricah. Velika so dela, ki jih je izvršil Roškar v Slovenskih goricah in ob svoji 70letnici lahko on s ponosom gleda na svoje uspehe. Načelnik okrajnega cestnega odbora mariborskega gospod Žebot Franjo je v imenu Roškarjevih tovarišev in prijateljev izrekel čestitke in opisal nekaj zanimivih črtic iz slavljencevega življenja. Predlagal je udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju. Slavljenceve zasluge sta še opisala v vznesenih besedah bivši predsednik mariborske oblasti gospod dr. Leskovar ter zadr. nadrevizor Pušenjak, ki sta posebej podčrtala velike zasluge slavljenceve na narodnem in gospodarskem polju. Slavljence se je ginjen zahvalil vsem govornikom in je z veseljem sprejel diplomu, ki je res mojstersko delo gospoda profesorja Sirka. Po oficijelni slavnosti so vsi gostje in prijatelji iz celega okraja se zbrali v dvorani Narodnega doma h skupnemu kosilu, kjer so se vršile napitnice in zdravice do večera. Sodelovali so tam burasi od Sv. Ruperta in domači pevci. Slavnostni govornik svetnik Gomilšek je opisal življenja pot Roškarja od tiste dobe, ko je stopil v javnost. Bil je moč dela, moč značaja, pa tudi moč žrtev. Neustrašeno je podpisal majniško deklaracijo. Ob začetku svetovne vojne je bil preganjan radi svojega narodnega delovanja in so ga z drugimi rodoljubi vred odgnali v graške zapore. Roškar je bil kmetski mož — samouk. Dasiravno je obiskoval samo ljudsko šolo, vendar se je z lastno pridnostjo povzpela zelo visoko. Mnogo je čital in se je vedno učil. Bil je zvest svojemu narodu in Bogu. Govornik predlaga, da Okrajna hranilnica iz čiste ga dobička svoje vloge na Češkem, katero je rešil naš Roškar, ustanovi poseben Roškarjev fond, ki bi služil za gospodinjke in kmetijsko-nadaljevalne šole in tečaje v šentlenartskem okraju. Ta predlog je bil sprejet posebno od strani kmetijskih mož z velikim navdušenjem. — Gostje so na predlog gospoda Gomilškega darovali za Dijaško kuhinjo v Mariboru 620 Din.

Ormož. Za praznik Vseh svetnikov in Ver-nih duš dan so bili grobovi na ormoškem in humskem pokopališču lepo okrašeni. V Ormožu je bilo postavljenih nekaj novih čednih nagrobnih spomenikov. Usmiljene ženske roke so se letos spomnile posebej še grobov

tukaj pokopanih dušnih pastirjev gospodov Vouka, Šporna in Venediga. Tudi so se dali prenoviti napisi na spomenikih. Tako je do-bro! Zakaj naj bi bili pozabljeni in zapuščeni tisti, ki so med nami delali, nas vodili in učili lepo živeti in srečno umreti? Grob pok. gospoda dekana Gliebeja oskrbujejo sorodniki, gospod župnik Majhenič, ki je izpeljal prvo slikanje cerkve leta 1869 in popolnoma pripravil tudi drugo slikanje leta 1873, se je tik pred tem zadnjim slikanjem umaknil pred neljubim preganjanjem k Sv. Miklavžu, kjer je našel svoj grob leta 1882. — Na humskem pokopališču so že lani delali nemir med govorom neki fantalini, ki jim še prve brke niso zrasle. Letos pa je delal razne neslane pripombe in motil pridigo neki mož, ki se je preje v kleti nalezel vinskih duhov, da bi bil duhovit. S svojo nerodnostjo, ki so jo vsi navzoči obsojali, je dosegel, da bo odslej naprej govor v cerkvi. — Še eno bi vam o šmarnici povedal. Kako se vam je zdelo, če ste kdaj videli, da sta se dva moška poljubovala? Kaj ne, rekli ste: »To je tako kot kruh s kruhom. Nič posebnega!« Ampak je nekje ta šmarnica dala dvema moškima toliko ljubezen v srce in v zobe, da sta se od ljubavi grizla in po zelo vročih poljubih je eden kar cel kos mesa s lica svojega tovariša tiščal med zobmi. No, dober tek! — Pa še eno o naslikanem ptiču. Je nekje večja stavba. In tam so imeli naslikanega ptiča, bolj planinske vrste. In nekateri so se ga tako bali, ne živega, ampak naslikanega, da niso mirovali preje, dokler ni izginil. In zdaj je mir in ni več strahu!

Polenšak pri Ptuj. Zadnji čas nas je Polenšane prestrašila nova senzacija. Od nekd se je k nam priklatilo neko pesje mrcinče in ogrizlo več ljudi in psov. Radi varnosti so bili vsi odpravljeni v celjski Pasterjev zavod na opazovalnico. Ker nikdo ne more jamčiti, da bi bilo ščene zdravo, je to pametno in tudi potrebno. Psi, ki so prišli s tem klatežem v dotiko, so dobili tudi vsi novega gospodarja tam v Hlapenski grabi.

Polenšak pri Ptuj. Novic pa vedno kaj imamo Polenšani. Pri jesenskem delu nas vedno moti slabo deževne vreme. Imeli smo že tudi na vpogled nekoliko snega, ki pa je kar naglo odkuril od nas. Saj tudi snežni preroki govorijo, da se je precej zmotil, ker sedaj še le imamo listopad, a za snegopad bi še ne bili pripravljani. Zdravi smo, samo prehlad in kašelj nas tu in tam obišče, kar je pa v jesenski dobi že itak navada. Na Martinovo nedeljo je bilo fletno in veselo ob naših zidanicah in vinskih kletih, ker se je po stari šegi vršil krst vina ob doneči pesmici: »Prišel je prišel sv. Martin, ti si ga krstil, a jaz ga bom pil!

Polzela, Naloga, katero smo prevzeli, ni lahka. Vendar v zavesti, da žrtev nesebičnega delovanja obrodi gotov sad, stopamo pred javnost z odkrito željo in prošnjo, da nam pomaga in nas podpira pri našem delu. Ne povdarjamo znova potrebe in važnosti stavbe Katoliškega prosvetnega doma na Polzeli, temveč v upanju, da razumete naše težnje, smo se odločili za graditev doma. Ne radi nas, ampak radi njih, ki pridejo za nami in so bodočnost naroda in države. Zavedamo se tega, da je treba vzgojiti mladi rod prosvetno in gospodarsko v duhu krščanskih načel in zato smo pripravljani doprinesiti tudi žrtve. Daj Bog, da se ta naša želja uresniči in postavimo dom, ki bo soobnosti in bodočnosti spomenik našega hotenja in dela. Za zgradbeni odbor: Leo Špacapan, predsednik; Pongrac Turnšek, tajnik in blagajnik; Franc Lenko, Jože Drolic, Franc Turnšek, odborniki. Za Kat. prosvetno društvo: Matevž Dušič, Franc Prešiček, Avgust Novak, Adolf Miklavc in za fantovski odsek Ivan Zupan in Andrej Korber.

Radečund nad Mozirjem. Naša podružnica je dobila meseca julija t. l. od strojnih livara v Ljubljani dva nova zvana, s katerima smo v vsakem oziru zadovoljni.

Šmarje pri Jelšah. Jurija Golčmana ni več med nami! Škoda ga je. Dolgo ga bomo pogrešali vsi in

še prav posebno okoliška občina, Gospodarska za druga, posojilnica in naša prosveta. Prezgodaj je nas zapustil. Kdo naj se tako odločno zavzema za naše gospodarske koristi in vselej možato povdarja svoje krščansko stališče. Kdo nam bo znal tako modro svetovati in tako odkrito prijateljstvo skazovati? Tako si lahko slisal v nedeljo dne 9. t. m. po veličastnem pogrebu našega okoliškega župana in uglednega kmeta iz Sotenskega Jurija Golčmana. Po 41letnem srečnem zakonu je tudi on dozor. Vodenika mu je v 72. letu utrnila luč življenja. Na zadnji poti ga je spremila množica ljudi, kakor jih šmarje ne vidi desetletja pri žalnem sprevodu: osnovna šola pod vodstvom svojega učiteljstva, šmarski in mestinjski ognjegasci, nepregledna vrsta kmetov in tržanov in vsi tukajšnji uradi. Ob odprtem grobu je slavil msgr. Vreže iz Maribora njegovo odločno krščansko prepričanje in udejstvovanje, gospod sreski načelnik dr. Kartin pa njegovo mnogoletno vestno županovanje, gospod načelnik cestnega odbora Turk se je spominjal njegovih zaslug za domačo prosveto in gospodarski napredek ter sosed Grosek iz Št. Vida njegovega prijateljskega občevanja. Pevci so mu ganljivo lepo zapeli in lovci so mu skazali zadnjo čast z mnogimi streli. Posebna zanimivost njegovega življenja je to, da je celih 47 let raznašal sodnijske odloke na strahovito težkem okraju in to s čudovito natančnostjo in vztrajnostjo, ki mu je prinesla tudi kraljevo odlikovanje in je tako tvoril lepo vez med oblastjo in prebivalstvom. Zares, moža mož-besede, neumornega dela in žive vere, kakor se mu je reklo v slovo, ohranimo v hvaležnem in trajnem spominu. Počivaj v miru, blagi Jurij Golčman!

Šmarje pri Jelšah. Romarji in drugi obiskovalci našega kraja se še spominjajo razdrapanne ceste od trga navzgor mimo Gajseka in župnijskega dvorca. Če tudi je postavitev nove stanovanjske hiše naložila tržki občini težko breme, se je vendar začelo v tem letu tudi s preureditvijo te ceste, ki bo velikega pomena za olepšavo trga in za lažji prevoz. Hvala Bogu, da se prepotrebno delo že koncu približuje! Tudi našemu »Procvitu« želimo prav mnogo dobrotnikov in izdatne podpore, ker je že mnogo lepega in občekoristnega storil ter tudi zunanje lice naše romarske cerkve temeljito preobrazil. — Te dni imajo naše dobre žene in matere svoje duhovne vaje pod spretnim vodstvom gospoda svetnika Hierscheta.

Vojnik. Fantovski odsek Katoliškega prosvetnega društva v Vojniku bo priredil v nedeljo dne 23. t. m. dramo v petih slikah: »Bele vrtnice«. K obilni udeležbi uljudno povabljeni! Bog živi!!

Sv. Marjeta pri Močkanjcih. Dne 29. okt. je narasla Pesnica ugrabila Pukšičevi družini iz Gajovec člana Jožefa. Kljub neumornemu iskanju in požrtvovalni pomoči domačih fantov ga niso mogli najti. Slučajno pa so ga našli dne 14. t. m. neki delavci, ki so bili zaposleni pri popravljanju Pesnice. Običal je med grmičevjem v bližini mostu, ki je zgrajen pri vasi Formin čez Pesnico. V nedeljo dne 16. novembra zjutraj po rani sv. maši smo ga spremili k večnemu počitku. Ob redne molitve je opravil vlč. g. župnik svetnik Šketa, ki je ob odprtem grobu 26letnega mladence izpregovoril poučljive besede za mladine, katere so marsikateremu privabile solze v oči. Najiskrenejša zahvala vlč. gosp. svetniku Šketu, vsem šentmarjetskim, lenartskim in markovskim faranom, nato vsem gasilnim društvom in pevskega zboru; torej vsem, ki so se v tako obilnem številu udeležili pogreba in s tem izkazali svoje sožalje Pukšičevi rodbini.

Št. Pavel pri Preboldu. Naš pevski zbor ima v soboto dne 22. novembra ob osmih zvečer in v nedeljo dne 23. t. m. ob treh popoldne v Društvenem domu v Št. Pavlu pevski koncert. Prav pester spored obsega nad 20 lepih narodnih in umetnih pesmi, katere izvajajo mešan zbor, bariton-solo, mladinski in ženski zbor. Pred koncertom kratko predavanje o petju. Vsi prijatelji lepe pesmi, domačini kakor tudi sosedje, najuljudneje vabljeni. Pridite, ne bo vam žal!

Sv. Križ pri Ljutomeru. Bralno društvo priredi v nedeljo dne 23. t. m. popoldne po večernicah igro »Zaklad«. Sodelujeta pevski in tamburaški zbor. Izkopanih dragocenosti bodo deležni le tisti, ki bodo navzoči.

Sv. Križ na Murškem polju. V nedeljo dne 23. t. m. ob pol 9. uri popoldne v Slomškovi dvorani občni zbor krajevne Kmetijske zveze in ustanovni občni zbor Rodovniškega društva. Pridite!

Medžimurje. Mnogoštevilni prijatelji »Slov. Gospodarja« iz Štrigove in ostalega Medžimurja prosijo kot gospodarji in vinogradniki, naj naznani »Slov. Gospodar«, da so nam dali naši vinogradi letos zopet dobro kapljico, čeprav je vremenska nesreča, toča, uničila polovico, a ponekod tudi dve tretjini vsega pridelka. Toda tudi majhna količina, pa dobra kakovost našega vina nam daje nado, da nas bodo obiskali vinski trgovci ter bodo kupili našo dobro kapljico. Krasna slika našega vinorodnega kraja je dobro poznana sosednim Slovincem, ki so radi obiskovali naše kraje vsakokrat, ko so potrebovali medžimursko štrigovsko kapljico. Nismo pa samo znani med slovenskimi brati radi našega vina, temveč poznajo nas dobro tudi madžarski in avstrijski kupci, ki so ga izvozili svoj čas mnogo kot ljutomerčana v svoje pokrajine. Mi tukaj sicer nismo željni slave, toda dobiček je v tem, da smo vsaj lahko prodali svoj pridelek ter tako z večjim navdušenjem obdelovali drugo leto vinograde, naš glavni vir dohodkov. Danes pa preti našim vinogradnikom močna kriza radi izvoza vina, ki je silno otežkočen. Prosimo torej prijatelje »Slov. Gospodarja«, da upoštevajo naše težke prilike in namesto, da bi šli iskat vina v tuje kraje, pridejo k nam, kjer bodo gotovo sprejeti z največjo postrežnostjo. Upamo tudi, da se radi kupčije ne bodo kesali, kajti dobili bodo na izbiro dobrega in okusnega letošnjega vina ter tudi okrepujočega lanskega in predlanskega.

Noviše.

V nedeljo dne 16. novembra so se vršile volitve v parlament (sejm) na Poljskem. Poljski sejm bo po sedaj znanih rezultatih sestavljen najbrže tako le, vpoštevajoč mandate iz ostankov: blok Pilsudskega 244 (dosedaj 130), vladni socialisti 0 (10), levičarski blok 81 (154), narodni demokrati 62 (37), kršč. demok. (s skupino Korfantyja) 14 (18), Ukrajinci in Belorusi 21 (47), Židi 10 (13), Nemci 5 (19), komunisti 7 (9), — skupaj 444.

Poročilo o največji potresni nesreči.

Splošno o največji potresni nesreči.

Največji potres, ki se je sploh kedaj zgodil na zemlji, ki je bil najbolj strašen in je zahteval največ smrtnih žrtev, je bil v glavnem mestu Portugalske, v Lisaboni dne 1. novembra 1755. Dve tretjini mesta sta bili razdejani popolnoma, 30.000 oseb je bilo ob življenje. Ne prej in ne pozneje ni bilo kake večje potresne nesreče v Evropi, nego je bila omenjena. Niti izbruh Vezuva, ki je v rimskih časih zasul tri mesta: Pompeji, Herkulanum in Stabije, se ne da primerjati z lisabonsko nezgodo, ker so bila tri rimska mesta manjša ter podeželska, med tem ko je bila Lisabona eno največjih ter najbolj cvetočih mest s pol milijona pre-

bivalcev. Lisabon je bil do potresa drugo najbolj imenitno pristaniško mesto, a po nesreči nikakor ni več. Ni si opomogel od potresa do danes.

Lisabonsko nesrečo imamo opisano v pismu, katerega je naslovil neznanec na imenitnega trgovca v Strassburgu v Nemčiji in ki je bil očitavec potresnega obiska.

Pismo se glasi:

»Bilo je prvega v tem meseceu, ko sem zjutraj izpisaval račune v naši pisarni in sem bil oblečen le v hlače, nogovace ter copate; a v žepu nisem imel nobenega cvenka. Naenkrat sem čul strašno prasketanje. Tekel sem iz pisarne, da bi videl, kaj se godi. Srečno sem dosegel z drugimi dvorišče, odkoder smo videli celo mesto. Lisabona je pozidana ob morski obali v terasah, ki se razprostirajo ena nad drugo. O večni Bog! Kako grozen je bil ta pogled! Zemlja se je dvigala po več kolmcev visoko, pa zopet padala. Na vseh koncih in krajih so se podirale z nepopisnim truščem hiše ena nad drugo. Karmeličani, ki so stanovali na hribu nad nami, cerkev ter samostan, ki sta velika, sta se gugala semintja, da smo trepetali, vsak trenutek se bo sta porušila na nas, ali jih bo pa požrla zemlja z redovniki vred. Solnce je zatemnelo, da nismo videli eden drugega. Verjeli smo, da, bili smo prepričani, da je napačil sodni dan. To strašno gibanje je trajalo nad eno osminko ure; nato se je vse nekoliko pomirilo. Bežali smo, vsak v ponočni obleki, ne daleč od nas na prostoren trg, kamor smo dospeli preko porušenih hiš in mrtvih trupel. Ostali smo na trgu krog tri ure in se je tam nabralo do 40000 ljudi, nekateri samo v srajcah, drugi zopet čisto nagi; z vseh obrazov je odsevala smrt. Nešteto je bilo ranjencev, ki so klicali na pomoč božje usmiljenje in ta krik je bil nad vse pretresljiv. Prihitelo je nekoliko duhovnikov, ki so nas tolažili in nam podelili vesoljno odvezo. Vsakdo se je poslužil odveze z vnemo in z vernim srcem. Sledil je zopet potres, ki je trajal eno osminko ure. Nato je zavladal eno uro mir, dokler se ni razširila z morja vest, da je voda silno narasla in če se ne bomo odstranili, bo po nas. Pomislite, eksclenca, kako nam je tu bilo pri srcih! Vse ulice so bile zadelane s porušeni hišami; vendar sem tvegat vse z nekaterimi prijatelji. Plezali smo preko kamenja, preko ubitih, dokler nismo dosegli, bodi zahvaljen Bog, odprtega polja. Prestal sem smrtni strah. Hvala Bogu, da me je rešil! Prvi večer po potresu krog 11. ure so izbruhnili povsod požari. Kar je preostalo od potresa, so požrli plameni. Vsa poslopja in zide, ki so še ostali, morajo razrušiti s topovi, da se ne podere preostalo na ljudi, ki razgrebajo razvaline. Tako je postalo najlepše, veliko mesto, najbolj bogato v Evropi s 500.000 prebivalci — kup kamenja. Bog se usmili te velike bede, ker smo jo zaslužili in smo kaznovani! Palača, v kateri je bilo toliko dragocenosti, je pogorela. Naša carinarna, kjer je bilo nakopičenega za milijone raznega bla-

ga iz raznih delov sveta, je deloma pogorela, deloma izginila z velikim trgom v morju. Vse ladje, katerih je bilo 300 v naši luki, so zgubile sidra, nekatere so se potopile, druge so poškodovane. Holandsko ladjo, koje kapitan je Peter Rodos, je pognalo v mesto in je obstala ladja na suhi zemlji; prihrumelo je valovje, ki je ladjo zopet brez nesreče odplavilo na morje. Ladje so tehtale 18—20.000 centov. Ladijski kapitani, ki so nas po potresu obiskali od vseh strani, pripovedujejo, da jih je zagrabil potres že 60 milj od našega mesta in so ostale njihove ladje nekaako čudežno nepoškodovane. Kralj sam, ki nam nudi pomoč in tolažbo, prebiva na prostem pod šotorom. Naše krasne cerkve, kakoršnih lepših ter večjih ne poseda niti Rim, so s samostani vred porušene. Vseh duhovnikov v mestu je bilo 20.000, a od teh jih je obležala polovica pod razvalinami. Koliko tisoč ljudi smo slišali klicati na pomoč izpod podrtin, ne da bi jim mogli priskočiti n apomoč. Vsi še živi in pokopani ponesrečenci so zgoreli. Moj Bog, beda je velika in vzbuja sočutje med vsemi kristjani. Kdor ne kaže usmiljenja pri pogledu na nas, ni kristjan, ni človek! — Iz mesta Cadix imam poročilo, da je bilo tamkaj enako nego pri nas. Ekselencija lahko uvidite, da bo sta privedli ti dve mesti splošno zmedo v trgovino Evrope. Iz Gibraltarja poročajo, da so se podrli utrdbe. Lissabon, dne 18. novembra 1755.«

Hlapca h konjem, pridnega, poštenega, sprejemem takoj za stalno. Arbeiter, Maribor, Dravska ulica 15. 1405

Novo hišo z velikim vrtom ugodno proda Kmetič Miha, Tezno pri Mariboru, Ptujška c. 175. 1398

Graščina na Pragerskem rabi oferja z dvema al tremi delavnimi močmi. Interesentje se naj oglasijo pri oskrbništvu graščine. 1399

Razpis gostilne. Hranilnica in posojilnica pri Sv. Juriju ob Ščavnici, r. z. z. n. z., odda z novim letom gostilno v najem ali pa na račun z inventarjem vred. Pismene ponudbe je vpslati načelstvu do 10. decembra t. l. 1387

Deklo rabim, 30 do 40 let stara, ki zna kuhati in drugo delo. Oglasi se naj v upravi lista. 1388

Proda se malo posestvo. Spodnje Radvanje 48, p. Maribor. 1396

Večja količina prima bukovih drv (klaftre) se proda, pod ugodnimi cenami. Poizve se: Minoritski samostan, Ptuj. 1389

Zeljnate glave kupi Lovrec, Maribor, predpoldne, Glavni trg, vrsta olja, popoldan Slomškov trg št. 16. 1395

Kovaški meh, okrogel, dober, proda Lovrenčič, kovač, Ptuj. 1385

Peči za žagovino najboljšega sistema in najbolj trpežne izdeluje in razpošilja na poskušnjo brez vsakega rizika za stranko, ker plača tovarnino tja in nazaj tvrdka Rihard Jakelj, Slovenjgradec. 1137

Oblačilno blago vsakovrstno ter vse potrebščine za vsakega dobite vsled ugodnega nakupa po novih najnižjih cenah v trgovinah F. Senčar, Mala Nedelja in Ljutomer. — Nakup jajc, masla, vseh poljskih pridelkov. — Zamenjava bučnic in solnčnic za bučno olje ter pšenice za moko. 1381

Dobro ohranjen voz (Steirerwagerl) se poceni proda: Schramel, trgovina, Maribor, Tržaška cesta 1383

Zgubili so se od Konjic do Maribora v avtobusu vzorci za očala in cenik od g. Petelna v Mariboru. Najditelj se prosi, da odda proti nagradi v upravi lista.

Služkinjo, starejšo osebo za gostilno in kuhinjo, sprejemem takoj, najrajši kmetsko dekle iz Slovenskih goric. Biti mora poštena. Služba trajna, plača po dogovoru. Marija Pečovnik, gostilničarka, Fram. 1376

Učenec, 15—16 let star, zdrav, močne rasti, poštenih staršev, se v moji usnjarni takoj sprejme. Dobro hrano, stanovanje in nekaj obleke v hiši. Karol Kirbisch, usnjarna pri Sv. Trojici v Slov. gor. 1358

Dekla pridna in poštena, tudi z triletnim otrokom, se sprejme. C. Švaršnik, Majšberg, Ptujška gora. 1369

Zahvala.

Za takojšno izplačilo pripadajoče podpore po smrti moje sestre gdč. Roze Ozvatič izrekam tem potom

Ljudski samopomoči v Mariboru

najlepšo zahvalo in priporočam to človekoljubno društvo vsakomur najbolje.

Smolinci pri Sv. Antonu v Sl. gor., 11. nov. 1930.

1402

Marija Ozvatič.

Zahvala.

Za znatno podporo, katero sem sprejela po smrti gospe Julijane Peršak od društva

Ljudska samopomoč v Mariboru

se tem potom najlepše zahvaljujem in moja dolžnost je, da priporočam to prekorsno društvo vsakomur, ako še ni njega član.

Sv. Jurij ob Ščavnici, 17. nov. 1930.

1403

Ana Budja.

Kdor hoče biti najlepše fotografiran

naj se posluži fotografskega ateljeja „ELI“ v Mariboru, Aleksandrova česta št. 1, II. nadstropje (nasproti frančiškanski cerkvi). 1404

Za naročnike z dežele znižane cene!

Kdor prinese ta izrezek ateljeju „ELI“ dobi eno sliko zastonj.

Velika izbira zimskega blaga za obleke in plašče, barhantov in flanela že od 9 Din naprej, sešite odeje od 100 D naprej, flanel-odeje od 40 Din dalje, kakor tudi vse vrste pletenin ter volnenega in bombaževinastega zimskega perila po **znatno znižanih cenah** pri tvrdki 1392

Franjo Majer, Maribor,
Glavni trg 9.

Samo 110 Din

gramofon iz belolakirane pločevine!

Samo 250 Din

enovrstna ročna harmonika 14×26 cm!

Samo 270 Din

gitaro z med mehanizmom! (Več vrst v ceniku!)

Razpošilja 1004/8

Trgovski dom Stermecki, Celje št. 24

Kar ne ugaja, se zamenja ali vrne denar.

Zahtevajte takoj novi veliki ilustrirani cenik v več tisoč slikami, katerega dobite zastonj!

Duhovnik kupi hišo blizu cerkve in postaje s kakimi 4 sobami in pritliklinami, z vrtom, njivo ali sadonosnikom. Ponudbe na upravo lista. 1326

Velika izbira gramofonskih plošč najboljših znamk Polydor Columbia Ilis »Masters Voice«, Ackermann nasl. I. Kindl, Ptuj. 1299

Za zimo izgotovljene obleke, zimske suknje, moške, ženske plašče, čevlje, gamaše in vse potrebščine dobite najugodnejše v trgovinah Senčar, Ljutomer. 1347

Za jesen in zimo

kupite vse oblačilne predmete najceneje pri tvrdki

I. N. ŠOŠTARIČ, 1243

Maribor, Aleksandrova cesta 13

Izšla je Blasnikova VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1931,
ki ima 365 dni.

„VELIKA PRATIKA“ je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obrajtan.

V »Veliki Pratici« najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar z nebesnimi, solničnimi, luninimi, vremenskimi in dnevnimi znamenji; — solčne in lunine mrke; — lunine spremembe; — koledar za pravoslavlje in protestante; — pošne določbe za Jugoslavijo; — lestvice za kolke na mence, pobotnice, kupne pogodbe in račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vse sejme na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem, v Prekmurju, Medžimurju in v Julijski Benečiji; — pregled o koncu brojosti živine; — tabelo hektarov v orah; — popis vseh važnih domačih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računanje obresti; — življenjepise važnih in odločilnih oseb s slikami; — oznanila predmetov, ki jih rabi kmetovalec in žena v hiši.

Cena 5 Din.

„VELIKA PRATIKA“ se dobi v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pismeno pri založniku:

tiskarni J. Blasnika nasl. d. d.
v Ljubljani. 1260

Oglasi v »Slov. Gospodarju« imajo najboljši uspeh!

Dodatek.

K zgorajnemu poročilu bi še bilo dostaviti, da so izbruhnile po lisabonskem potresu vsakojake kužne bolezni, ki so pokosile na tisoče preostalih. — Zgorajni opis omenja tudi preplavljenje morja, ki je povzročilo novo grozno škodo. Sreča, da se dviga Lissabona na terasah, le radi tega se je valovje zopet umaknilo. Enak naval in porast valov so opazovali tudi ob priliki velikega potresa, ki je zadel leta 1908 šicilijansko mesto Messina. Pri lisabonskem potresu je bilo razdejanje trojno: Kar je pustil potres, je uničilo morje, kar je še preostalo od valov, je upepelil požar, ki se je širil z neugnano naglico, saj je bil velik del hiš v Lissabonu, posebno v revnejših okrajih, lesen.

*

Versivo in nedostatek versiva v narodih.

Priobčil A. K.

(Dalje.)

IV. Rimljani.

Če je korenina zdrava, stoji drevo dobro in trdno. In če je zakon dober, je družina trdna in zdrava. Zakoni so

bili pri Rimljanih pa naravnost vzorni. In najbrže bo med vsemi vzroki to prvi vzrok, da so Rimljani postali gospodarji sveta. Že ustanovitelj Rima, Romulus, je dal strogo postavo: »Zakonska žena, ki je po sveti postavi z možem združena, naj ima vse imetje in vse žrtve z njim skupno.« (Zakon se je sklepal v prvotnih časih le pred duhovnikom. Stroge postave so zapovedovale ženi, da se je zvesto držala le svojega moža. Med drugimi je dal Romulus postavo, da se žena-prešestnica in žena-pijanka kaznuje s smrtjo in sicer iz treh razlogov, ker je bil mnenja, da je pijanost začetek nečistosti, nečistost pa začetek vse razuzdanosti. Ta postava se je najstrožje izvajala. Fabij Piktora pripoveduje, da so neko gospo njeni sorodniki prisilili, da je od lakote umrla, ker so našli v njeni omari ključ od kleti. Imela pa je ta postava tudi najboljše posledice. Skozi 520 let od ustanovitve Rima se pri Rimljanih ni noben zakon ločil. Spurija Karvilijska, prvega Rimljana, ki se je od svoje žene ločil, ker je bila nerodovitna, so zato njegovi sovrstniki vobče prezirali. Rimljanke so bile v prvih časih sploh dobre žene in dobre matere, zato so pa tudi uživale splošno spoštovanje. Imele so staro pravico, da so se jim na cesti morali drugi

izogibati. V njihovi navzočnosti nihče ni smel nespodobno govoriti.

Vzgoja mladine je bila pri Rimljanih zelo stroga. Rimska postava je dajala očetom skoraj vsemogočno oblast nad sinovi. Oče je mogel sina zapreti, ga bičati, prisiliti k delu ali ga celo umoriti. In ta oblast nad sinom ni trajala samo v mladosti, marveč tudi pozneje, ko so sinovi imeli že svoje službe. Večkrat se je zgodilo, da je sin, ki je delal proti očetovi volji, bil umorjen. Ko je bil Manlij Torkvat konzul, se je njegov sin Manlij skazal pravega junaka, a je delal proti povelju svojega očeta in ta ga je dal umoriti. V šolah so se učili rimski dečki čitati, pisati, računati, telovaditi in častiti bogove. Poleg tega so se morali navaditi skromnosti, dostojnega vedenja ter strogega reda. Vse to je pozneje zelo blagodejno uplivalo na njihovo življenje.

Pridno obdelovanje zemlje, pobožno, iskreno češčenje bogov, stroga pokorščina in red v družinskem življenju — te tri reči so naredile Rim slaven ter mogočen!

(Dalje prih.)

Molitve po maši z novim besedilom, kakor ga določa novi katekizem, so izšle v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Cena dosedanja.

Prava metoda

da ostanete vedno mladi, lepi in sveži, je redna nega kože in las s pomočjo medicinsko neoporečenih sredstev, kot so to že čez 34 let preizkušeni Fellerjevi Elza-proizvodi:

Fellerjeva kavkaška pomada za zaščito lica in kože »Elzackrema«, odstranjuje s kože nadležne nedostatke ter jo stalno ohrani gladko, čisto in mlado. Vedno je zanesljiva proti gubam, izpuščajem, mozoljem, solničnim pegam itd. Lonček 12 Din.

Fellerjeva Elza pomada za rast las, zaprečuje prhljaj, izpadanje las in prezgodnjo osivelost, pospešuje rast las in ozdrjuje lase vedno voljne in mehke. Lonček 12 Din. — S pošto 2 lončka ene ali po 1 lonček od vsake Elza pomade 40 Din, če se pošlje denar naprej, brez vseh daljnjih stroškov, sicer pa s povzajem 50 Din.

Fellerjeva Elza mila lepote in zdravja (lilijino mlečno milo, lilijine kreme milo, rumenjarkovo, glicerino, boraksovo in katranovo milo ter milo za britje) 5 kosov v poljubni izbiri 52 Din če se denar naprej pošlje, sicer s povzajem 62 Din.

Način nege s Fellerjevimi Elza proizvodi je dozda še vsakemu koristil. **Storite tudi Vi tako, pomagalo bo tudi vam!** Že pri prvem poskusu se ne boste kesali! Naročite pri lekarnarju: **Eugen V. Feller, Stubička Donja, Eisatrg 341.** Savska ban.

Viničar priden 2 do 3 osebe, za obdelovanje majhnega vinograda in polja, sprejme I. Jaušnik, Spodnja Sv. Kungota, Murgaben. 1397

Prodaj posestvo 7 oralov, Dobrenje 76, Pesnica. Ivan Krajnc. 1333

Jos. Pristovšek, pasar in srebrar,

izdelovatelj kovinskih predmetov, delavnica za cerkveno orodje in posodo. Popravila, pozlačenje in posrebrjenje.

Celje, Prešernova ulica 21. 1174

Sami se prepričajte

da se dobi vso manufakturno blago, kakor plašči, zimske suknje (tudi gotove), barkendi, flaneli, oxfordi, odeje, koca, pletene rute in jopce v največji izbiri in najnižjih cenah edino le v manufakturni trgovini 1384

I. Preac, Maribor
Glavni trg 13

Samol

Samol

Dne 4. 11. piše posestnik F. Č. iz vasi Parizlje pri Braslovčah o »Težakovem olju« dobavitelju sledeče: Prosim, pošljite ponovno eno kanto »Težakovega olja«, ker se mi je Vaše olje pri moji živini do sedaj učinkovito obneslo. To olje se dobi samo pri M. Težak, Zagreb, Gunduličeva 13, v ročkah od 5 kg za 125 Din po poštne povz. 1386

Sprejme se okoli 30 letar konjar. Hrana in stanovanje v hiši. Plača po dogovoru. Ker mora vsako jutro voziti in razpečavati pecivo, je predpogoj, da je pismen in zna računati. Ivan Böhm, mlin in pekarna v Framu. 1393

Dekle, stara 16 let, ki se je že 6 mesecev učila šivat, išče mojstrico. Hrana in stanovanje v hiši. Naslov: Franc Gajšek v Poljanah. 1395

Prodamo lepo spalnico iz macesnovega lesa, in jedilnico, pripravno za večje posestvo. Naslov: Maribor, Meljska cesta 29. 1390

250 Din na dan zaslužite v Vašem okraju. Pišite tovarni Person, Ljubljana, poštni predal 307. — Znamko za odgovor! 1171

Inserirajte!

Ničesar ne zamudite,

če ne kupite ure prehitro, ampak če prej prelistate veliki ilustrirani letni cenik tovarniške hiše ur Suttner.

Dobite ga popolnoma brezplačno in v njemu najdete največjo izbiro zares zanesljivih budilnikov in stenskih ur, švicarskih žepnih ur, zapestnih ur, zlatnine in srebrnine vsake vrste, vse takorekoč po originalnih tovarniških cenah.

Že **49** Din dobite pravi Anker budilnik št. 125, poniklan 16 cm visok. Za **49** Din dobite prava švicarska Anker-Remont. žepna ura že od 44.— Din naprej, ure-zapestnice od 98.— Din naprej. Noben riziko! Kar ne odgovarja, se zamenja, ali pa vrne denar! Zahtevajte brezplačni letni cenik od tt.

H. Suttner, Ljubljana št. 992.

Najfinjša eksotična olja, ki se uporabljajo kot jedilna olja, so glavni sestavni del pravega **terpentinovega mila**

Gazela

Zato je to milo najbolj cenjeno pralno sredstvo.

Posteljina

pohišivo, preproge, linoleum, zavese, odeje, madroce, vložke, tkanine za pohišivo, gradl za madroce in celotne garniture za postelje itd. — najboljše in najcenejše pri 1192

Karolu Preis, Maribor, Gosposka ulica 20

Cenike dobite brezplačno.

Ekspozitna hiša „LUNA“ last. V. Pristernik
Aleksandrova 19 MARIBOR Aleksandrova 19

Velika izbirna zaloga: nogavic, otroških, ženskih in moških srajc, spodnjih hlač. Pletenin: majc, puloverov, telovnikov, lastni izdelki. Čevlje za dom in telovadbo, snežne čevlje, dežnike, igrače. Vezanine: čipke, svilene trake. Lastno vezenje, predtiskanje in pletenje. Vse vrste sukanca, prejce, igel, gumbov in raznega pribora za šivilje in krojače. — Na drobno in na debelo. 1334

Kje dobite lepe trpežne moške in damske štofe: hlačevino, platno, tiskovine, parhand, krojaške potrebščine, srajce, kravate, naramnice, nogavice, dokolenice in še veliko drugih predmetov po zelo nizkih cenah?

Pri

Ivan Mastnak, Celje, Kralja Petra c. 15.

Istotam kupite moške štofaste obleke že od 240 Din naprej. Štofaste obleke za fante 11 do 16 let od 200 Din naprej. Moške hlače štofaste od 90 Din naprej. Moške hlače cajgaste od 47 Din naprej. Moške površnike, ovrtnik iz krzna od 400 Din naprej. Nadalje dežne plašče (Trenscoat), črne zimske suknje.

Lastna izdelovalnica usnjatih sukenj itd.

Nakup neprisljlen! 1175 Solidna postrežbal

Inserirajte v „Slov. Gospodarju“!

Reumatičarji!

Nabavite še danes 1 steklenico

ALGA
za masažo

že jutršni uspeh Vas bo iznenadil!

Boli Vas ali trga v kosteh, rokah, nogah, sklepah, plečah, zobeh, kolkih, žilah, glavi ?

ALGA
odstrani bolečine takoj

Dobiva se povsod! 1 steklenica Din 16.—

LABORATORIJ „ALGA“, ŠUŠAK.

4 stekl. „ALGE“ Din 77.—, 8 stekl. Din 131.—, 14 stekl. Din 205.—, 25 stekl. D.n 320.—.

USTANOVLJENA LETA 1831

CELJSKA POSOJILNICA D. D. V CELJU

Sprejema hranilno vlogo od vsakogar, jih obrestuje najugodnejše, nudi popolno varnost in izplačuje točno.

Celje
v lastni hiši Narodni dom

Izvršuje vse denarne posle, kupuje in prodaja tuj denar ter čeke na inozemstvo. Izdaja Uverenja za izvoz blaga.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega aktivnega premoženja po Din 100.000.000.— še lastna glavnica in rezerve, ki znašajo skupaj nad Din 14.500.000.—.

Maribor
Aleksandrova c. št. 11

Podružnici:

Šoštanj
(v lastni hiši) 223

Zadružna gospodarska banka d. d.

Podružnica Maribor, Aleksandrova cesta št. 6

V lastni, novozgrajeni palači

Pred frančiškansko cerkvijo

Izvršuje vse bančne posle najkulantnejše. -- Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu. -- Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

Denar naložite najboljše in najvarnejše pri Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica

r. z. z. n. z.

Ulica 10. oktobra

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri.

☛ Stanje hranilnih vlog nad 55.000.000 dinarjev. ☚

Za varnost hranilnih vlog jamči nad 3.000 članov, večinoma trdnih kmetov in posestnikov, z vsem svojim premičnim in nepremičnim premoženjem kar znaša v vrednosti več sto milijonov dinarjev. 1

Kava, dnevno sveže pražena

¼ kg od 13 Din do Din 27. — Čaj nove žetve svetovnih znamk v veliki izbiri in ceni je že prispel. — Zaloga celokupnega vedno svežega specerijskega blaga direktnih virov po dnevni ceni. 1301

Manufakturna trgovina Franc Urech / Celje

priporoča cenjenim strankam svojo veliko zalogo raznega, vsakovrstnega manufakturnega in modnega blaga.

Največja izbira! Najboljša postrežba!
Nizke cene! 975

Vaše prihranke naložite popolnoma varno pri KREKOVI POSOJILNICI * Meljska c. 10, Maribor

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Rentni davek se vlagateljem ne odtegne. 65

☛ Obresti: Za vloge: nevezane 6—7%, vezane 7½—8%. ☚

Cek. zav. v Ljubljani rač. št. 14349.

Posojila po 9—10%.

Nalagajte po položnicah!

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri Ljudski posojilnici v Celju

registrovani zadrugi z neomejeno zavezo

v novi lastni palači na vogalu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog znaša nad Din 85.000.000.—. Posojila na vknjižbo, poroštvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji.

Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 3000 članov-posesnikov z vsem svojim premoženjem,

Rentni davek plačuje posojilnica iz svojega in ga ne odteguje vlagateljem.

192